

U-landsföreningen Svalorna 1964–2014

Bro av vingar

Från eldsjälar till Excel

Svalorna
i Finland

50 år av partnerskap
i Peru och i Indien

U-landsföreningen Svalorna 1964–2014

Bro av vingar

Från eldsjälar till Excel

UTGIVARE

U-landsföreningen Svalorna

REDAKTÖR

Katri Simonen

OMBRYTNING

Jelena Kärki

TRYCKERI

Kopio Niini Finland Oy, 2014

ÖVERSÄTTNING

Maria Brommels, Lasse Selenius och Pernilla Haglund

Bilderna ur Svalornas medlemmars arkiv om inte annat nämns.

ISBN 978-952-68246-0-4

INNEHÅLL

Ett syskonpar från Frankrike och Norden: Emmaus och Svalorna KATRI SIMONEN	7
I djupsinnigheten ligger en risk att man blir överdrivet personlig KRISTOFFER RANCKEN (RED. KATRI SIMONEN)	12
Med Abbé Pierre och Sunderlal Bahuguna som förebilder LEIF PACKALEN	17
Ett barn av sitt tid JAANA-MIRJAM MUSTAVUORI	20
Idealismens konkretism JOHAN ”SEPPI” VON BONSDORFF (RED. KATRI SIMONEN)	24
Den grundläggande synen är alltid densamma: eliminera fattigdom och starka rättvisan MAX VON BONSDORFF (RED. KATRI SIMONEN)	26
Ett fönster i mänskligt format mot utvecklingsarbetet AIJA TASKINEN	29
Mitt Indien KIRSI KUIVALAINEN	33
Uppgångar och motgångar TAPIO TAMMINEN	36
Höga berg och djupa vatten MARIANNE LEIMIO-SEPPÄ	41
Lilla lejonets mamma som utvecklade sin kompetens hos Svalorna VEERA BLOMSTER (RED. KATRI SIMONEN)	45
Också litet är vackert SARA ALANEN	47
Vilken är vår ideologi? KATRI SIMONEN	48
Energiskt framåt HELI JANHUNEN	56

Bästa läsare!

I DIN HAND HÅLLER DU 50-årsjubileumsskriften från en av Finlands äldsta ulandsorganisationer. Så långt som möjligt har alla svalor som fungerat som ordförande eller verksamhetsledare fått skriva ner sin historia från tiden med Svalorna. De har berättat om vad som känts viktigt för just dem, vad som har berört dem och hur deras syn på utvecklingsarbete har formats under resans gång. Ett par artiklar har formen av intervju.

Vi börjar ändå med Emmausrörelsens franska grundare **Abbé Pierre**, eftersom Svalorna uppstod inom Emmausrörelsen. Via Norden fortsätter vi sedan till Ekenäs och Svalornas *urmoder och ufader* **Birgit** och **Rurik Rancken**. Vi får också en ögonvittnesskildring av Svalornas tre första decennier i en intervju med **Kristoffer Rancken**.

För sista ordet står Svalornas nuvarande verksamhetsledare **Heli Janhunen**.

Berättelserna är lika brokiga som en trasmatta i många färger, som **Jana-Mirjam Mustavuori** säger om si-

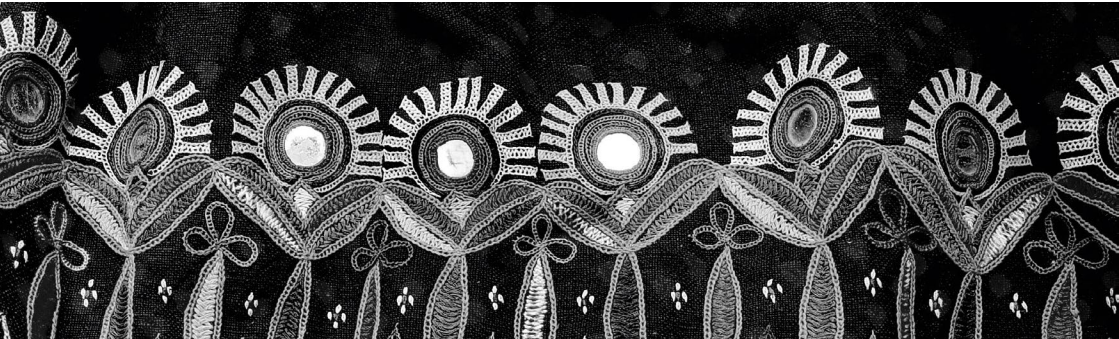
na egna upplevelser. Skribenterna har inte dragit sig för att lyfta fram konflikter, uppgång och nedgång. Och varför skulle de det? Livet är oförutsägbart, förhållandena förändras. På 50 år har hela Finland och relationen till utvecklingshjälp/-arbete förändrats. Utvecklingen har en oskiljaktig tvillingsyster i förändringen.

”Att se fattigdom väcker upp människan”, konstaterar **Marianne Leimio-Seppä**. Det väsentliga i utvecklingsarbete är kanske att på något vis, med uthållighet och oeftergivlighet hålla fast vid en strävan till det goda – så som det vid varje tidpunkt uppfattas och är möjligt.

Vi önskar dig en intressant och inspirerande läsning och glimtar av nya tankar i sällskap med Svalorna på deras flygtur!

Helsingfors den 4 juni 2014

KATRI SIMONEN
SVALORNAS ORDFÖRANDE

ET SYSKONPAR FRÅN FRANKRIKE OCH NORDEN: EMMAUS OCH SVALORNA

Text: Katri Simonen

HENRIK GROUÉS (1912–2007), son till en silkesfabrikör, skänkte bort sitt arv och blev präst under namnet **Abbé Pierre**. Under andra världskriget deltog han i den franska motståndsrörelsen och hjälpte judar och andra förföljda. Efter kriget valdes han in i parlamentet. I november 1949 mötte han en förtvivlad man som gick i självmordstankar. Till sin egen förvåning gav Abbé Pierre inte den olycklige någon konkret hjälp. Däremot berättade han att han försökte hjälpa bostadslösa, men att han var helt utmattad. Om mannen och han kunde hjälpas åt kunde de göra något för andra, och det skulle vara storslaget.

Det här anses vara början på Emmausrörelsen. Abbé Pierre öppnade sitt rymliga hem för utslagna människor som hjälpte andra och kallade huset ”Emmaus”. På 1950-talet föddes idén att man skulle samla in och sälja begagnade kläder, papper, glas och annat och på det sättet förtjäna sitt uppehälle.

Abbé Pierres kraftiga vädjanden för de fattiga väckte uppmärksamhet också utomlands. Han blev inbjuden till olika platser runt om i världen. Under resorna öppnades hans ögon för läget globalt. Milda makter, klyftan mellan fattiga och rika gapar ännu större mellan de europeiska länderna och andra världsdelar – där huvudparten av världens befolkning lever – än inom Frankrike.

Hösten 1958 blev Abbé Pierre inbjuden till Norden. Han riktade en allvarlig vädjan till nordborna, som levde i ett relativt välstånd och hade möjlighet och skyldighet att hjälpa de fattiga i utvecklingsländerna. Han såg att många unga här saknade ett andligt hemvist, att de var rotlösa och benägna att använda droger. Också de kunde få mening i sitt liv genom att hjälpa andra. De kunde åka på volontärbete till Södern, leva med de fattiga och hjälpa efter bästa förmåga. Enbart materiell och teknisk hjälp utan samverkan i mänsklig solidaritet kan rent av vara farlig.

*Emmaus-rörelsens grundare
Abbé Pierre valdes flera gånger
till den populäraste personen i
Frankrike.*

**”Ungdomar i Norden
kunde få mening
i sitt liv genom att
hjälpa andra.”**

Den franska prästens ord föll i god jord. År 1959 grundades U-landsföreningen Svalorna i Sverige, 1961 Svalene i Norge och 1963 Svalerne i Danmark.

DE FINLÄNDSKA SVALORNA GRUNDADES I EKENÄS

Rurik Rancken (född 1923) var hemma från Kimito. När hans far blev föreståndare för Forstinstitutet flyttade familjen till Ekenäs. Rurik var ute i kriget, sårades i benet och var efter det delvis invalidiserad. Efter kriget utbildade han sig till bokförfattare och gifte sig med **Birgit Helander**. Birgit eller Bigi (1936–2009) var prästdotter från Nykarleby och utbildad barnskötare. De fick fyra barn av vilka **Kristoffer** är den yngsta.

Just innan Bigi skulle nedkomma med sitt andra barn besökte hon sina svärföräldrar. Där träffade hon också en vän till familjen, **Stina Lindfors**, som var på besök. Hon skulle, utsänd av Svalorna i Sverige, åka som volontär till barnhemmet Cuna i Lima, Peru på två år för att "sköta indianbarn", som Bigis svärfar sade. Det lät fascinerande.

Stina hade med sig texter om Abbé Pierre, Emmaus och Svalorna och hon lovade skriva brev. Ranckens insåg att de hade funnit något som de redan länge varit på utkik efter. Trots att de bodde i en småstad hade de tummen på tidens puls och följde noga med vad som hände i världen. Rurik, som var bibliotekarie, läste hela tiden, också de nyaste böckerna från Sverige. Under 1960-talet skedde ett utbrett, socialt uppvaknande; världen och Finland öppnade sig och människorna fick upp ögonen för en verklighet med ojämlikhet och fattigdom. **Pekka Kuusi** skrev 1961 sitt banbrytande verk *60-luvun sosiaalipolitiikka* (60-talets socialpolitik), som kom att utgöra ryggraden i den finländska välfärdsstatens ideologi. I Helsingfors grundades Novemberrörelsen 1967; den lyfte fram de bostadslösas, sinnessjukas och fångarnas situation. Man krävde reformer i samhället.

I Helsingfors verkade redan fru **Helga Dyhr**, som hade anslutit sig till Svalorna i Sverige. Hon samlade in pengar och spred information om den nya rörelsen Emmaus-Svalorna.

Ranckens startade en liten grupp svalor i Ekenäs och började samla in pengar åt fadderbarn i stiftelsen Cuna Nazareth's daghem som grundats 1962. De tänkte sig att Stina efter återkomsten från Peru skulle bli ordförande för en ny Svalorna-förening i Finland, men hon var ung och hennes planer tog en annan riktning.

Den 23 september 1964 grundades U-landsföreningen Svalorna i Ekenäs stadsbibliotek. Rurik blev ordförande och Birgit sekreterare. Under det första året hade föreningen 30 medlemmar och fadderbarnen i Lima var 22. Ett brev sändes till Abbé Pierre med information om att en ny Svalor-förening hade grundats i Norden.

SKAFFA PENGAR, SÄNDA UT SVALOR

Men var skulle man få pengar åt de fattiga? Man lärde av Emmaus och satte genast igång med att samla lump och ordna basarer i Ekenäs. På basarerna såldes också hantverk som kom från samarbetsparterna i Södern via Svalorna i Sverige. Basarerna blev en överraskande stor framgång. Snart köpte man en paketbil för transporter. Den kunde man betala med inkomsterna av försäljningen under bara 11 dagar.

Ekenäs är föreningarnas förlovade stad och den nya föreningen fick snabbt aktiva medlemmar. De kom också från andra orter och bodde mer eller mindre permanent i Ranckens radhuslägenhet på 86 kvadrat.

Rurik
Rancken
i Väster-
vik

I föreningens styrelse fördes diskussioner om huruvida man borde gå vidare med Emmaus-arbetet och grunda en kommunitet, där medlemmarna går in för att arbeta utan ersättning för att skaffa medel åt de fattiga. Åtminstone Bigi och Rurik var intresserade av en kommunitet. Som Abbé Pierre sa: Emmaus och Svalorna är som syskon. (Därför är det också svårt att skilja på U-landsföreningen Svalornas och Emmaus historia under den första tiden; ungefär samma människor var med i båda. Först på 1980-talet började de tydligare gå skilda vägar.)

Eftersom allt som hade med uländer att göra ännu var nytt och främmande på 1960-talet ordnade Rurik en studiecirkel om ulandsfrågor inom Ekenäs arbetarförening. Ända från början utgavs också två tidskrifter: Svala-kvitter och Svala-prat. Alla måste få information!

Emmaus-Svalorna var snart också verksamma i huvudstadsregionen. I Helsingfors bildades bland annat stödgruppen Emmaus vänner, ledd av **Marita Uunila**, medan **Leif** och **Pipe Packalen** grundade Emmaus-Äggelby. Plötsligt hade det nya initiativet och föreningen fått luft under vingarna – de nya vindarna i samhället underblåste aktiviteten. Verksamheten spreds allt snabbare. I historiken Äventyret Emmaus 1964–2004 berättar Bigi att det redan 1965 skrevs 11 spaltmeter om föreningen i tidningspressen!

De finländska svalornas första volontär, **Kerstin Sumelius**, kunde sändas till Cuna redan 1965. Följande år upplevde ekenäsborna – skriver Bigi – en lyckodag: Abbé Pierre kom på besök.

År 1970 for **Gun Wasenius** och **Eise Kjellström** till Peru. Båtresan räckte sex veckor. Nästan genast de kom fram skälvde det i landet – jordbävningen i Huarez förorsakade omkring

10 000 människors död. Gun och Else gav sig av till Huarez. De bodde tillsammans med byborna högt uppe i bergen och hjälpte invånarna utan uppehåll i fem månader. Sedan for de till Cuna.

Senare valdes Gun i en omröstning i en finländsk damtidning till en av Finlands mest betydelsefulla kvinnor och hon intervjuades i radio. Det här i kombination med intervjuer med Rurik gjorde att Svalornas medlemsantal igen ökade.

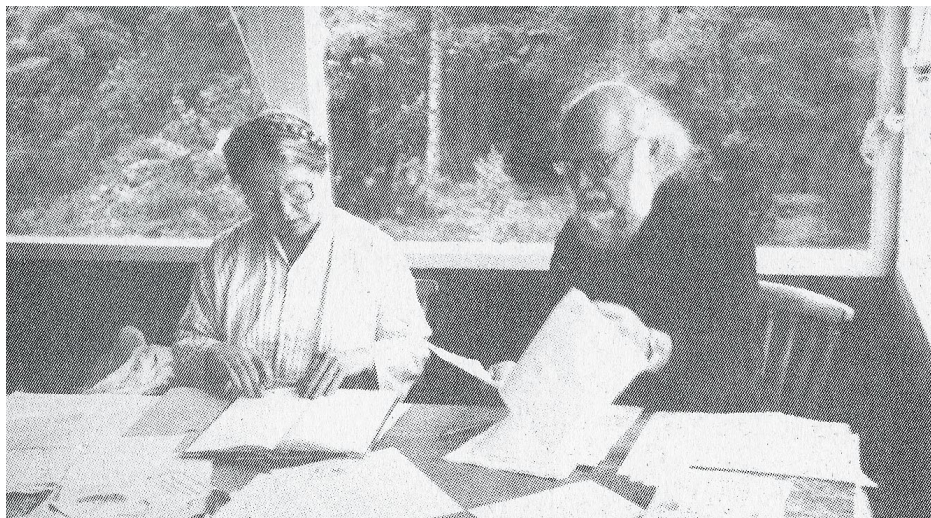
Tillsammans med Svalorna i Stockholm sände man bistånd till Cuna Nazareth och andra platser. De svenska Svalornas kontor i Lund hade samar-

betsparter i Indien, och snart började också finländarna stöda små skolor i Indien och Bangladesh.

År 1973 blev drömmen om en egen Emmaus-kommunitet verklighet, då man kom över en gammal skola i Västervik utanför Ekenäs. Skolhuset köptes, de aktiva flyttade in och på så sätt samlades alla människor, de insamlade sakerna och till och med försäljningsstället – alltså arbete och fritid, hem och gäster – Emmaus-kommuniteten och Svalornas ”kontor” under samma tak.

Svalornas verksamhet leddes fram till 1988 huvudsakligen från Västervik.

Birgit ja Rurik Rancken var föregångare inom ulandsrörelsen, återanvändningsrörelsen och för en ekologisk livsstil i Finland.

I DJUPSINNIGHETEN LIGGER EN RISK ATT MAN BLIR ÖVERDRIVET PERSONLIG

Text: Katri Simonen

KRISTOFFER RANCKEN har hela sitt liv bott i Ekenäs. Och varför inte? Staden är en ändpunkt för Salpausselkä åsen och där växer furor med sköldbark. Gamla stan är vidsträckt och härlig: inte för söt, som de gamla småstäderna i Sverige, men heller inte förfallen intill nedrivning, som flere ställen i Ryssland.

”Min farfar **Torsten Rancken**, som var forstmästare, bidrog till att skogar skyddades. Min far **Rurik**, som skötte museet och biblioteket, kunde å sin sida verka för att trä-Ekenäs bevarades” säger Kristoffer, som själv är skogbrukssingenjör.

Vi kör i hans rätt fina takfönsterförsedda bil och stannar vid Emmaus' lopp-torg. Kristoffer berättar att Emmaus nyligen avtalat med staden om att driva en arbetsverkstad för långtidsarbetslö-

sa. Också detta är en fortsättning på Kristoffers föräldrars, Rurre och **Birgit Ranckens**, livsverk.

INTERNATIONELLT PÅ LANDS-BYGDEN

Kristoffer var fem år, när familjen Rancken flyttade till Västerviks gamla skolbyggnad och Emmaus-kommuniteten grundades. Han berättar på finska trots att han har svenska som modersmål:

”Det kom mycket människor på besök, **Jaya** och **Martine** från Indien kom och berättade om sin verksamhet och visade bilder, och från Sverige kom volontärer på väg till eller på återresa från Indien, Bangladesh och Peru. Volontärer bodde i huset i månader. Kommunen och familjen gick inte mer att hålla isär. Det fanns också människor

med olika problem, vilket var en utmaning för familjen - å andra sidan var ju avsikten just att hjälpa.

Hemmet var internationellt. Det var häpnadsväckande att bo långt ute på landsbygden i en helt internationell miljö. Alla visste att de mörkhyade som sågs i Ekenäs var på väg till oss. Granarna undrade lite, men å andra sidan var mina föräldrar kända, de hade en position i Ekenäs, min far var bibliotekarien och museintendenten, som alla kände.

Min mor sade ofta, som **Tove Jansons** föräldrar, att vi var älskade men försummade. Arbetet tog all den tid och energi mina föräldrar hade. Å andra sidan var föräldrarna alltid hemma. Och egentligen hade vi flera föräldrar!

Min far fortsatte som bibliotekarie ännu en tid, sedan blev det omöjligt. Löneinkomsterna tog slut. Efter det betalade Emmaus till dem liksom till alla sina andra heltidsanställda bostad, mat och nödvändiga hälsoutgifter samt en dagpenning på 5–8 mark, vilket motsvarade en tobaksask om dagen. Hade man betalt mer hade man inte kunnat betala så mycket i stöd.

På 60-talet protesterade man och man talade mycket om problem, men i Väs-

tervik ville man också *göra* något. Svalorna var ett sätt - men man ville göra ännu mera. Min far sade alltid *"Gräv där du står"* och *"Tänk globalt, handla lokalt"*. Mina föräldrar övergav allt det gamla, för de ville också fysiskt bygga upp ett annorlunda liv. Emmaus innebar ännu mer konkret verksamhet.

Abbé Pierre var deras stora idol och inspiration. Han besökte Ekenäs och talade i Ekenäs kyrka. Vårt hus var fullt av folk. Jag var då en liten pojke - han var en trevlig farbror som talade franska, franskaläraren översatte. Mina föräldrar var kväkare; kväkarna tror på Gud men hör inte till kyrkan, och kväkarna verkade på ett sätt som påminde om det Abbe Pierre gjorde. Många kväkare hjälpte till i Västervik.

SYNERGI I KOMMUNITETEN

Kommuniteten i Västervik var också en föregångare i ekologisk livsföring. Vi eldade med ved, vi odlade själv bär och grönsaker, vi hade höns och getter, livet var mycket enkelt och naturnära. Tänk globalt, handla lokalt – det var kärnan i utflyttningen till landet. Också jag var redan som liten i trädgården, jag skötte djur och jag fiskade. Det sitter i, fortfarande har alla mina hobbyer anknytning till självhushållning. Handla lokalt...

I allt verkade en positiv synergi. Samma människor i samma utrymme samlade övergivna saker – vi lyckades radda mycket gammalt här – och genom att sälja dem förvandlade man dem till stöd för de fattiga. Samma människor odlade jorden och stärkte självförsörj-

**"Familjen och
kommuniteten
blandades
totalt
samman."**

ningen både lokalt och i utvecklingsländer. Man stödde t.ex. trädplantering i Jagriti Vihara i Bihar i Indien och åkerskogsbruk i Iquitos i Peru. Samma människor startade också procen-trörelsen*. De åstadkom också det att tiotals tusen ylltäcken genom Svalorna sändes till **Moder Teresia** i Indien.

Mon mor reste till utvecklingsländerna första gången på 1980-talet. Min far kunde inte resa p.g.a. sina knäproblem och kanske också p.g.a. sin känslighet. Han brukade säga: jag reser mellan öronen, genom att läsa. Jag minns hur han reste till Helsingfors när man höll på att grunda Kepa och där hölls många möten. Han tyckte resorna var stressande. I mötena deltog organisationer av olika slag och ingen kände riktigt till Emmaus-Svalorna, som verkade ute på landsbygden...Han tyckte ändå att det var viktigt att etablera Kepa. Och grundandet av Kepa (1986) och Finnida underlättade också Emmaus' och Svalornas verksamhet. Till exempel fick man först år 1981 för första gången medel av Finnida för att sända en container med kläder till Peru, innan dess hade man bekostat allt själv. Principen var att alla medel som samlades in oavkortat fördes över till utvecklingsprojekten. Lopptorgsförsäljningen gav medel för den dagliga driften, liksom också insamlingen och försäljningen av gamla frimärken.

EN CATERPILLAR TILL FÖRÄLDRALÖSA POJKAR?

På 1980- och 1990-talet fanns det många som var beredda att för ett halvår komma på frivilligt arbete i kommuniteten. Det var en för kort tid för upprätthållandet av kommuniteten och ett fast bosatt äkta par räckte inte för att utgöra kärnan i arbetet. För mina föräldrar var det ett svårt slag när kommuniteten tvingades upphöra år 1990. Också för mig som studerande var det väldigt upprörande att komma hem på besök. Jag var uppvuxen i ett hem där det alltid rörde sig mycket människor från olika länder.

Det uppstod många stridigheter.. mellan Svalorna och Emmaus och även inom Emmaus. **Charlotta Rosbäck** fungerade som en bra brobyggare. Svalorna skötte det reducerade lopp-torget i Västervik i ytterligare fem år. Senare höll min syster Ylva en liten Emmaus-butik vid gågatan i Ekenäs. - Det nuvarande Emmaus i Ekenäs ligger i staden men heter fortfarande officiellt Emmaus Westervik.

Man hade också motgångar med samarbetspartner. Man utvecklar saker i en viss riktning, man har en ideologi och utgår ifrån att samarbetspartnern delar den. Händer det sedan något blir det en kris, i synnerhet om man varit vänner! Man var kanske blåögd: man trodde och litade fullt på sina samarbetspartner.

---

*Procentrörelsen har länge haft som målsättning att utvecklingssamarbetets andel av bruttonationalprodukten skulle stiga till 0,7 %. År 2014 är andelen 0,55 %, vilket innebär 202 euro per person. Finland har bundit sig vid Europarådets beslut enligt vilket andelen skall stiga till 0,7 % senast 2015.

San Gerardo var ett typiskt exempel på detta. Man hade stött ett pojkhem i Lima. Sedan fick pojkhemmets direktör en idé: Vi grundar en jordbrukscentral i Amazonas, i Iquitos i San Gerardo. Dit kunde de föräldralösa pojkarna flytta, rota sig och börja arbeta. Jag besökte Iquitos med min mor år 1986, och förutsättningarna för åkerskogsbruk föreföll lovande. Två volontärer var också på väg dit för två år.

Sedan fick vi ett brev: de ville ha en caterpillar av Svalorna för att röja skog. Deras syn på utveckling var totalt annorlunda än vår, och projektet upphörde. Det var mycket synd.

Också Svalornas största projekt på 1980-talet, byutvecklingscentret i Jagriti Vihara, upphörde. Bokföringen var oklar, vi fick inga svar, verksamheten var inte transparent och de förstod inte att pengarna skulle användas till precis det som var avsikten.

För Jagriti utvecklades en trädadress, men planteringskostnaderna per planta blev för höga. Jag besökte stället, och när jag ville se de planterade träden kunde man aldrig ordna ett besök till byarna... Jaya var själv en inspirerande guru, han levde enkelt och var en mycket bra lärare för barnen, men han behärskade inte bokföring och penningaffärer.

Kristoffer med sin mor Birgit Rancken och den enormt viktiga paketbilen, som användes till att hämta lump och annat som såldes i Västervik. Endast 11 dagars inkomster från lopptorget behövdes för att betala paketbilen

MINDRE FÖRVÄNTNINGAR

Utvecklingsarbete är mycket krävande, det går inte alltid som i Strömsö. Ansvaret är väldigt stort. Man försöker utveckla någonting i ett annat land i en främmande kultur – när det är svårt också i den egna hemstaden! Man måste ha en ideologi eller syn eller riktning – annars är det svårt att göra frivilligarbete – och motpartens ideologi måste stämma med den egna. Samtidigt rör du om i ett främmande lands ärenden, kanske t.o.m. utvecklingspolitik. Man måste var medveten om dessa saker.

Under min period som ordförande kände jag att vi inte hade tillräcklig information och inte tid att diskutera ärendena djupsinnigt. Å andra sidan, i djupsinnigheten ligger en fara i att man blir överdrivet personlig. En obalans ligger också i det att vi här är mycket effektiva. Där kan attityden vara helt annorlunda.

Så här i efterhand tänker jag att man inte borde ha för stora förväntningar, allt är ändå ett plus. Det är också viktigt vad som händer här. Enligt undersökningar är frivilligarbete lyckobefrämjande! Det är bra att ge och hjälpa så länge man kan, livssituationerna kan ändras. Jag och mina syskon arbetade efter avslutad skolgång ett år heltid som frivilliga i Emmaus.

Det är fint om vi kan verka för att de fel som vi har gjort, t.ex att slösa med naturresurser, inte upprepas på andra

håll i världen. Det är bra om de direkt kunde haka på en vettig energiteknik och ett hållbart ekologiskt lantbruk. En hållbar utveckling är viktig – egentligen för hela världen.

PÅ JAKT MED HERRAR

Kristoffer berättar att han arbetar på Åminne Gård, han är herrgårdens skogschef – som gårdsherrn **Björn "Nalle" Wahlroos** säger – och svarar förutom för skogs- och parkvård även för viltvården och arrangerar jakter. I jakterna deltar många frivilliga från olika delar av landet.

”Jag undrar över mitt eget liv. Jag växte upp i en kommunitet där man utan lön arbetade för att hjälpa fattiga. En följd av händelser har fört mig till ett arbete där jag nu umgås med Finlands rikaste människor och ordnar fågeljakter och jagar med dem. Å andra sidan grundade min farfar en skogsvårdsförening och blev den vägen också bekant med godsägare och affärsmän. Livet är inte mera så svartvitt.”

- Kristoffer Rancken (f. 1967) forstingenjör och far till två döttrar, mycket erfarenhet från samhällets olika sidor.

MED ABBÉ PIERRE OCH SUNDERLAL BAHUGUNA SOM FÖREBILDER

NÄR JAG TÄNKER PÅ Emmaus och Svalorna stiger allra först bilden av två karismatiska gestalter fram: **Abbé Pierre**, som grundade Emmausrörelsen och **Sunderlal Bahuguna**, som grundade den indiska Chipko-rörelsen.

Jag träffade Abbé Pierre två gånger, i Finland 1968 och i Belgien 1970. Han utstrålade godhet och beslutsamhet, och man fick intrycket att han inte var rädd för någonting. Inspire-

rade av honom grundade min fru **Pi-pe, Sussi Burmeister** och jag 1969 gruppen Emmaus Äggelby, som **Kaarina Aalto** (senare **Valoalto**) sedan anslöt sig till. Sussi, Kaarina och jag var lumpsamlare på heltid och vi

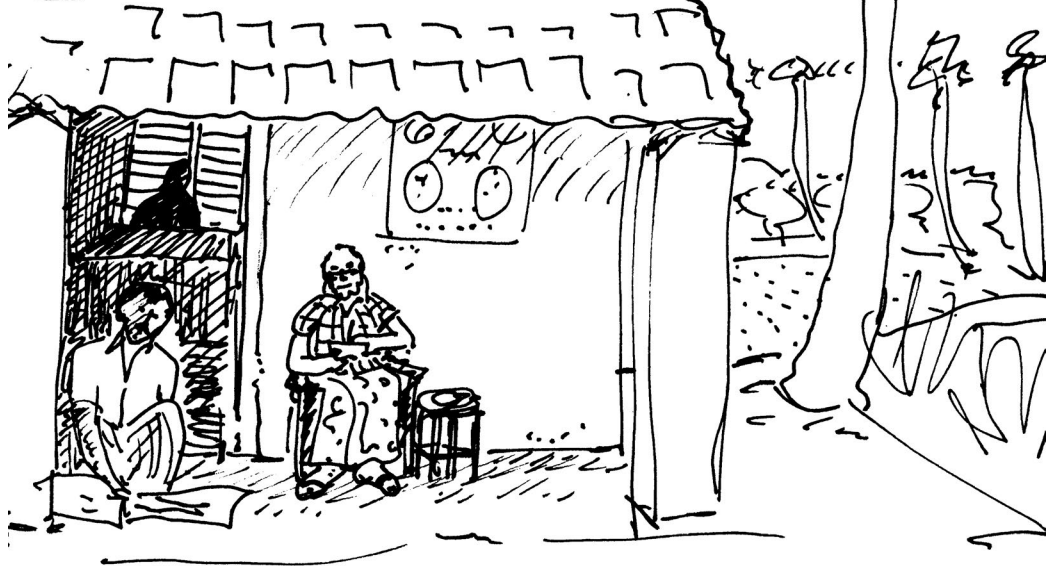
var stolta över det vårt lopp-torg gav; det gick i sin helhet till Svalornas dåvarande projekt.

"Varje människa är värdefull."

Det här skedet i mitt liv tog slut 1974, då jag började studera igen och fick olika, intressanta

PÅ ~~TRÅL~~ MADRASBUSSEN.

KONVALGSCENTEN.

Teckningarna är från min indiska resedagbok 1992.

arbeten i Afrika, först vid Finlands ambassad i Nigeria och därefter inom utvecklingssamarbetet. Efter tio år i Afrika kom jag tillbaka till Finland och var anställd som Svalornas projektsekreterare i Helsingfors i sju år. Jag ville ha mitt huvudsakliga arbete inom någon medborgarorganisation, och Svalorna hade då möjlighet att anställa en lågavlönad person.

Före mig sköttes administrationen och alla praktiska frågor av Svalornas grundare **Bigi** och **Rurik Rancken** med hjälp av **Ines Gustafsson** och **Hilkka Söderman** och i Helsingfors av Pipe.

I Sverige hade Svalorna stött Chipko-rörelsen i slutet av 1980-talet och bjudit in Bahuguna. Han blev inbjuden till Finland i samband med en resa i Norden: bakom inbjudan 1991 stod Svalorna och Ympäristö ja kehitys (Miljö och utveckling). I programmet ingick bland annat ett besök på Käringmosens soptipp. Bahuguna var en outtröttlig debattör och agitator. Han berättade om Chipko-rörelsen och om trädkramarkvinnorna i Himalaya och om hur viktigt det är att ta med människorna i beslut om deras egna angelägenheter.

Inom Svalorna gjorde vi 1989 en fin bok om Chipko-rörelsen på finska och svenska.

Under ett besök i Indien 1992 träffade jag Sunderlal Bahuguna i kampanjlägret vid dammen Tehri. Han hungerstrejkade, men var full av kämpaglöd för Himalayas natur och lokalbefolkningen där.

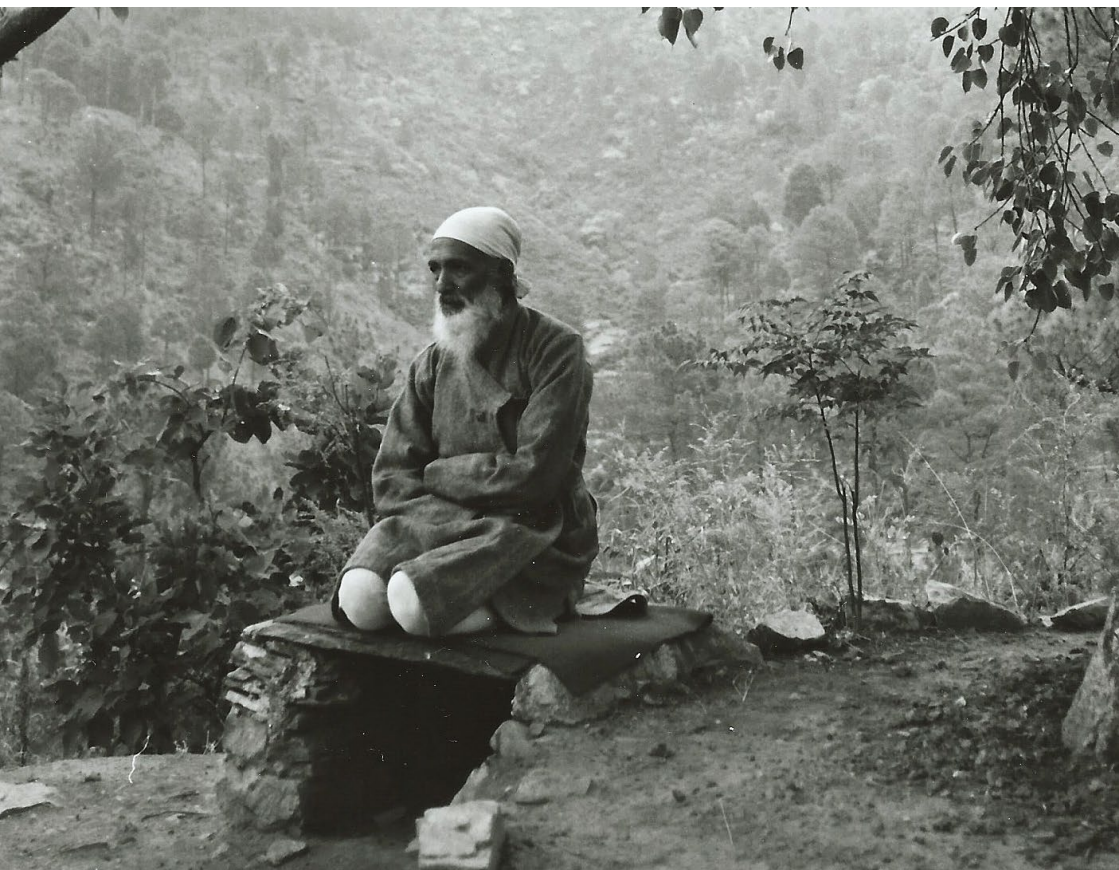
Om jag av Abbé Pierre lärde mig att varje människa är värdefull, så lärde jag mig av Sunderlal Bahuguna om betydelsen av deltagande och fredliga

massrörelser. De lärdomarna har jag försökt hålla i minnet.

- Leif Packalen (f. 1946), medborgaraktivist, utvecklingssamarbetare, serieråd.

År 1997 grundade Leif föreningen *Maailman sarjakuvat – Världens serier ry. Människor på gräsrotsnivå i uländerna kan lära sig beskriva sin verklighet och behandla frågor kring utveckling med hjälp av serier. Leif använde serier som ett arbetsredskap i medborgarrörelser redan i samarbetet med Svalornas partner VCDS. Världens serier har utvecklat begreppet grassroots comics och ordnar verkstäder runt om i världen.*

Sunderlal Bahuguna hungerstrejkade många gånger för att förhindra byggandet av Tehri-dammen i Himalaja

ETT BARN AV SIN TID

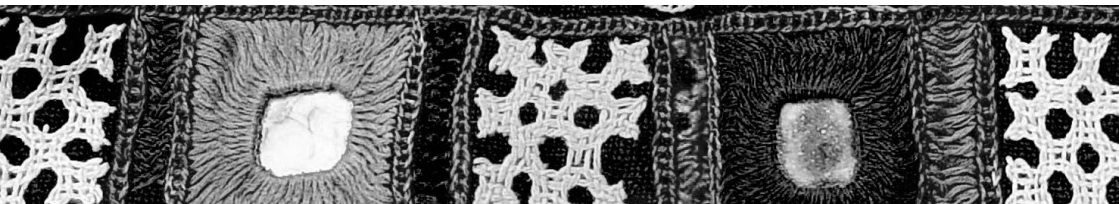
DET VAR EN OMVÄLVANDE upplevelse för mig då **Moder Teresa** fick Nobels fredspris år 1979. Det var då mina ögon öppnades för fattigdomen i världen, för inkomstskillnaderna och det ojämlika samhället. En annan ögonöppnare var **Boris Simons** bok *Emmauksen lumpunkerääjät* (1977, finsk övers. **Taisto Nieminen**). Jag var då på andra årskursen i gymnasiet, hade fyllt 18 år och var med i den ekumeniska och samhälleligt aktiva Taizé-rörelsen.

Det var en tid som präglades av globalt och solidariskt tänkande. FN-dagens fredsmarsch i oktober samlade massor av folk och den gröna rörelsen växte fram. Det var "in" att flytta ut på landet, vara med i medborgarorganisationer och att bo i kollektiv. Och jag var ett barn av min tid. Jag bodde själv i kollektiv och i början av 90-talet flyttade jag ut till landet, till ett an-

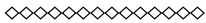
nat kollektiv givetvis. Det var en gammal folkskola målad i rödmylla. Av någon märklig anledning påminde byggnaden om Emmaus Westerviks huvudbyggnad i Ekenäs. Min pappa kallade folkskolan för "södra Finlands upprorscentrum", då den nästan uteslutande beboddes av aktivister, av människor som var engagerade i samhällspolitiska frågor. Och vår folkskola låg faktiskt i närheten av Ekenäs.

Människorättstänkandet kom till Finland på 1980-talet och jag studerade juridik vid Helsingfors universitet åren 1981–89. Jag studerade också vid statsvetenskapliga fakulteten och vid U-landsinstitutet. Jag var en fullblodad idealist, med röda kinder och lysande blick, som ville förbättra världen. Jag arbetade för Amnesty och var under hela 1980-talet och största delen av 1990-talet med i olika internationella människorätts-, ut-

"Jag var en fullblodad idealist, med röda kinder och lysande blick, som ville förbättra världen."

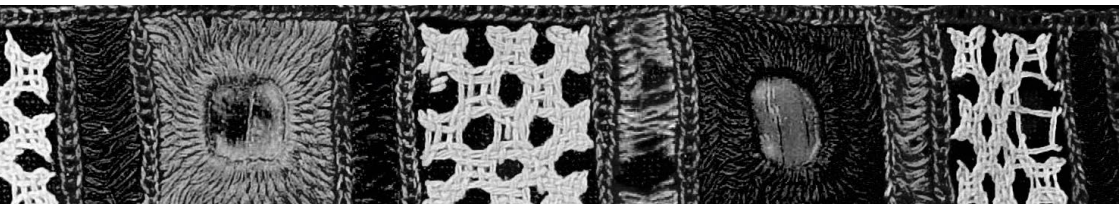
vecklings- och miljöorganisationer. Jag var med om att införa Friends of the Earth, världens största förening i miljö- och utvecklingsfrågor, till Finland och 1996 stod jag som första ordförande för Jordens vänner i Finland. Min samhällsaktivism tog slut då jag drabbades av utbrändhet i början av 1997. Jag hade väl ständigt haft för mycket att göra, förtroendeuppdrag, projekt och kampanjer, och världen blev aldrig färdig. Jag var utmattad och det tog många år innan jag repade mig.

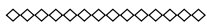
En av de flertaliga organisationerna jag verkade i under min studietid, och innan min utbrändhet, var U-landsföreningen Svalorna. Jag blev inspirerad av Emmaus verksamhet redan i början av 1980-talet då jag bodde i Stockholm, och en sommar i medlet av 1980-talet sökte jag mig till Emmaus Westerviks arbetsläger. Det var där det började. Kombinationen av praktiskt arbete, en enkel livsstil och global solidaritet i Emmaus verksamhet, tilltalade mig. "Age- ra lokalt, tänk globalt." Tanken på att omedelbart kunna lindra lidande samtidigt som man kämpar med att utplåna lidandets orsaker ur världen, kändes bra. Emmaus verksamhet berörde mitt hjärta, mina händer och mitt förstånd. Då jag sedan blev ombedd att komma med i Svalornas styrelse år 1987, var jag genast beredd. Familjen **Rancken** stannade kvar i mitt hjärta, jag lärde mig så mycket av dem!

Något som gjorde stort intryck på mig var min första resa till Sydasiens världsmöte i Madras (numera Chennai) och i samma veva besökte jag Svalornas samarbetspartners i Indien. Det var Blue Bird Sponsor Scheme och skolarbetet med barn i slumområden nära Swallows Handicrafts utrymmen. Jag besökte också Village Community Development Society i Tamil Nadu och reste till Bihar tillsammans med **Hannu Säävälä** från Svalorna i Uleåborg, och så var jag i Bangladesh där Danmarks Svalor hade samarbete med någon skola, verkade för yrkesutbildning för kvinnor och sådant. Tillsammans med **Maud Johansson** och **Göran Eklöf** besökte jag också Sveriges Svalors olika projekt. Jag stötte även på medlemmar i Amnesty och före detta åsiktsfångar. Senare kom också många indiska samarbetspartners på besök till Finland, och bodde då en tid i Brunnssparkens kollektiv på Främlingsgatan, där jag bodde på den tiden. Samarbetsrelationerna utvecklades till vänskapsband - det förändrar en som människa, berikar och vidgar sinnet; gästfriheten, pratstunderna och diskussionerna, måltiderna man tillredde tillsammans, tankarna och livserfarenheterna man utbytte, en delad mänsklighet.

Det som attraherade mig mest i Emmaus och Svalornas arbete var småskaligheten och det rika samspelet mellan människorna. Man hade hjär-

tat med i allt man gjorde och arbetet inom styrelsen förde samman olika sorters människor i olika åldrar från både Ekenäs och Helsingfors. Jag tycker om det svenska språket och tvåspråkighet ser jag som en stor rikedom.

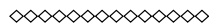
Efter min resa till Sydasiien utvecklade jag en mer mångskiftande syn på samhället, jag blev mer radikal och endast välgörenhet började te sig tandlöst. Välgörenhet framstod med ens som något som aldrig kommer att förändra världen, utan kommer i stället att lämna samhällets strukturer oförändrade så att fattiga förblir fattiga och rika förblir rika. Förutom i Svalorna var jag verksam i rättspolitiska föreningen Demla, i en U-landsbutik och i Amnesty. 1987 jobbade jag som jurist på Vapenvägrarförbundet vid Fredsstationen. Efter det bar det vidare till organisationen Miljö och Utveckling, till Kepas verksamhet, till universitetet som människorättsforskare och slutligen till att hämta Jordens vänners samhällsorienterade kampanjer till Finland. På 1990-talet var jag med i utvecklings-samarbetsprojekt inom organisationen Miljö och utveckling. Där ansvarade jag bland annat för att stöda Kenyas miljörelse Green Belt Movements verksamhet. På 1990-talet reste jag omkring i Kenya, Tanzania, Zimbabwe och Zambia. Min värld växte sig större.

... Jag märker att boendet i kollektiv, förtroendeuppdragen, arbetet i medborgarorganisationerna, människorättsstänkandet, resorna, mötena, seminarierna, kampanjerna och projekten väl-

ler fram i minnet som en väldigt lång, färggrann trasmatta. Alla färger blandar sig med varandra på ett vackert sätt. Jag har träffat många fantastiska föreningsarbetare, aktivister och forskare under mina aktiva år, både i Finland och ute i världen. Och jag tror att alla de här åren som jag varit med i olika organisationer, har gett mig nya ögon att betrakta världen med.

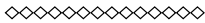
Men till slut gav jag upp ideologierna och idealismen. Jag blev utbränd. Jag blev trött på att se världen som ett problem som måste lösas. Man kan inte bota världen. Världen är alltid på hälft, i förändring, och den blir aldrig klar. Saker och ting är samtidigt goda som de är dåliga, beroende på ur vilken vinkel eller genom vems ögon man betraktar världen. Världen är helt enkelt underbar, förskräcklig, fattig, rik och kär.

Bakgrunden till min ungdoms idealism är, förutom viljan att göra världen till en bättre plats, en tendens att projicera alla problem till den yttre världen. Jag kunde inte få grepp om mina egna skuggor och rädslor. Jag hade heller inga hälsosamma gränser. Jag ville också ha rätt för andras del och fastställa hur andras liv borde se ut för att de skall ha det bra.

Så vad lärde jag mig av utvecklings-samarbetet? Jag vet inte. Jag har inte jobbat med sådan samhällspåverkan på 17 år. Men jag vet att det framför allt är just samarbete det handlar om. Jag skulle kanske lämna bort hela ordet "utveckling". För vad är det

sist och slutligen? Ingen kan förbättra världen åt någon annan eller veta hur människorna borde göra på andra sidan av jordklotet, i en helt annan kulturell, politisk och ekonomisk verklighet. Jag tror på lokala initiativ och på människans egen kraft, både på norra och på södra halvklotet. Lokala människor känner alltid bäst till sitt eget liv, samhälle och kultur. Överallt finns det alltid både medvetna och mindre medvetna människor, både de som är engagerade i samhällsfrågor och de som är passiva. Och det som är viktigast ser man inte med ögonen, utan med hjärtat. Det lärde jag mig av Emmaus och Svalornas verksamhet.

Efter min burnout (1997–99) har jag gjort en lång resa inom mig själv för att hitta fram till den person jag verkli-

gen är. Det är inte en maskin som vet och kan allt, inte världens starkaste och klokaste nallebjörn, utan en vanlig, kännande, ömtålig kvinna. Att prestera i livet och att göra goda gärningar har varit det allting kretsat kring. Idag är jag mera närvarande och sann.

Som mindfulnessinstruktör leder jag ibland workshoppar. I dem fokuserar man på att lyssna på sig själv, att vara äkta och uppriktig med andra människor, att uttrycka sig själv och att vara öppen för känslorna i vardagslivet. Det är viktigt för mig att vara sann, att i alla stunder vara mitt eget jag. Att dra upp mina egna tomtgränser är viktigt för mig.

• Jaana-Mirjam Mustavuori (f. 1961), juris kandidat, fri skribent, författare, översättare till finska, mindfulnessinstruktör, bor i Bromarv, Raseborg.

Kvinnor lär sig styrkan i att organisera sig under ett möte i Tindivanam, Tamil Nadu. Mötet ordnades av Svalornas mångåriga samarbetspartner, Village Community Development Society.

IDEALISMENS KONKRETISM

SEPPI VAR I SJÄL OCH HJÄRTA journalist, humanist, vänsteraktivist, författare, resenär och mycket mer, bl.a. också kock. En musikälskande familjefar från Damaskusvägen i Majstad. Beskrivande är, att en artikel om honom ingår förutom i Wikipedia, också i Nationalbiografin. En sådan ordförande fick vi, och samma år fick vi också – via en öppen ansökningsprocess – Seppis son **Max** som projekt- och informationssekreterare. Utvecklings-samarbete med rot och grodd, och familjen var inte värst! (På detta har vi ju ett annat exempel, **Bigis** och **Ruriks** son **Kristoffer Rancken**.) Sedan ville Seppi ägna sig helt åt sitt författarskap och föreslog Tapio (Tamminen) till sin efterträdare.

Så här skrev Seppi i början av sin period som ordförande (Svalorna 1/1995):

Framåt!

"En dag försenad anände jag till Jagriti Vihara, och välkomstceremonierna hade inhiberats. När jag berättade att jag skulle fara tillbaka till Ranchi ännu samma kväll, skakade Jaya och de övriga lärarna medlidsamt och lite miss-troget på huvudet.

–Du borde få vakna upp åtminstone en morgon här för att förstå, sade Jaya.

Jag var en västerländsk nyhetsjournalist, jag måste vidare. Detta hände för ca tio år sedan. Frukträden var unga, byggnaderna var färre än nu. Av bar-

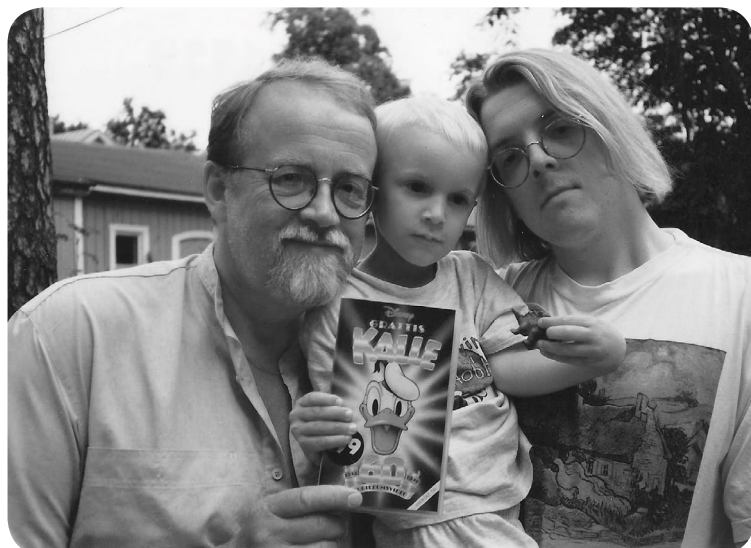
nens skola syntes endast i sanden markerade positionslinjer och en mini- atyrmodell. Men lärarna i Jagri Vihara planerade redan ivrigt hur skolbyggnaden skulle utnyttjas.

–När vi får pengar bygger vi skolan klar, sade Jaya.

Han satte sitt hopp på framtiden, en sådan framtid som skulle ha innehåll och som skulle komma i sinom tid.

Jag kommer att tänka på allt detta när jag skriver ner dessa rader, samma

"Vi kommer i kontakt med andra verkligheter än vår egen."

På bilden ser vi Johan "Seppi" von Bonsdorff, Max von Bonsdorff och Max son Artur, 4 år. Bilden är tagen i Majstad sommaren 1994.

dag som tidningarna skriver om Nick Leeson, ett ungt lyxlejon, en bankmäklare som på ett par veckor lyckades försätta en gammal brittisk bank, som uppfattats som orubbligt stabil, i konkurs. Han gjorde det genom hasardspel om framtiden, men om en framtid som saknade innehåll och värde i sig, som var blott en glimrande illusion.

Idag är Jagriti Viharas skola för barn färdig sedan länge. Av Nick Leasons framtidsprojekt finns det ingenting kvar, ingenting att bygga vidare på, ingenting konkret, endast enorma skulder som andra måste betala.

Svalornas styrka ligger i en konkret idealism. Projekten vi stöder har grott i jorden där de vuxit fram, i Indien, i Peru. De bygger på lokalt kunnande och

kompetens, på tankar och erfarenheter hos dem som deltar i projekten, tankar som vi stöder. De uppbärs av hundratal Svalor, som vill göra en insats för att lindra nöden i världen och ge människorna en möjlighet att bekämpa dess orsaker.

Det är också en inlärningsprocess, en ömsesidig sådan när den är som bäst. Vi kommer i kontakt med andra verkligheter än vår egen.

Till våra uppgifter – och till våra rättigheter – hör att förmedla sådana erfarenheter till människorna i vårt eget samhälle

• Johan "Seppi" von Bonsdorff (1940–2002), journalist, faktaförfattare, vänsteraktivist.

DEN GRUNDLÄGGANDE SYNEN ÄR ALLTID DENSAMMA: ELIMINERA FATTIGDOM OCH STARKA RÄTVISAN

ETT UTDRAG ur Max' första artikel i tidningen Svalorna (1/95) är symptomatisk för hans framtid. Max deltog i ett internationellt Världsbanksforum i Sverige, som kritiskt analyserade Världsbankens och Internationella Valutafondens då 50-åriga verksamhet.

"Stora, uppifrån ledda, högteknologiska utvecklingsprojekt såsom jättebasängar och energiprojekt är vanliga idag. Men vilka är alternativen till den utvecklingstrend som drivs av Världsbanken och av världens ekonomiska intressen?"

Max skriver om synpunkter framförda av **Vijay Paranjpye**, ekonomist vid Poona universitetet i Indien. Paranjpye kritiserade bassängprojekten i Narmada och berättade om småskaliga bassängprojekt i Gujarat. " I Indien regnar det även i torra områden tillräckligt för de lokala behoven och man har flertusenåriga traditioner gällande insamling, lagring och ledning av vatten. - Anpassning av produktion och konsumtion till en nivå som räcker för alla, var Paranjpyes viktigaste budskap, även till oss här i väst."

I sitt nuvarande arbete i Asiatiska Utvecklingsbanken i Manila, Filippinerna, är Max mycket upptagen. Vi lyckas dock få svar av honom på några frågor:

Vad intresserade dig i Svalorna?

"Jag anslöt mig som medlem i Svalorna 1992 efter att ha träffat **Kristofer Rancken**, som invigde mig i organisationens verksamhet. Jag hade redan länge intresserat mig för utvecklingsländer och för utvecklingssamarbete, och gällande dessa frågor föreföll Svalorna vara ett naturligt forum att verka i."

Nämna tre saker som du särskilt minns från din tid i Svalorna?

"Jag minns många saker. Svalorna var den första medborgarorganisationen jag verkat i i utvecklingssamarbetsfrågor, och detta har sedan blivit mitt yrke.

Kompanjonskap och relationer var en viktig del av Svalornas verksamhet. Jag reste år 1996 med min far **Seppi** till till Indien på en projektuppföljnings-

Svalorna deltog i de globala kampanjer som var emot de stora dammprojekten Tehri och Narmada i Indien. På bilden pågår en demonstration på bron som går över Narmadafloden. Bild: Maud Johansson / Göran Eklöf

resa. Vi besökte både VCDS och Jagriti Vihara. Det var min första resa till ett utvecklingsland. Speciellt besöket i VCDS gjorde djupt intryck på mig och lärde mig mycket om kompanjonskap. Jag lärde mig också mycket om dalit-tematiken och dess politiska dimensioner som jag inte tidigare känt till.

Svalorna var med i flera internationella kampanjer på 1990-talet. En av dessa var en kampanj mot bassäng-

projektet i Narmada, som riktade sig mot Världsbanken, som planerade finansiera projektet. Detta var min första kontakt med internationella kampanjer drivna av medborgarorganisationer.

Svalornas imponerande historia har etsats sig i mitt minne på många sätt. Familjen Rancken och många andra hade satsat stort i organisationens utvecklingssamarbete och kompanjonskap. På detta starka grundlag kun-

de jag lätt bygga vidare när jag anslöt mig. Svalorna hade förutom kompanjonskapsarbetet tidigare varit mycket aktiv i den finska ulandsrörelsen. Föreningen var t.ex med i procenterörelsen och i etablerandet av Kepa. Självt strävade jag till att föra denna aktivitet vidare som Svalornas representant i Kepas styrelse.”

Du är fortsatt verksam inom utvecklingssamarbete – var och vad arbetar du med för frågor?

”Svalorna var ett språngbräde som hjälpte mig vidare inom utvecklingssamarbete och utvecklingspolitik. Min tid som aktivist i Svalorna ledde till ett yrke. Via Svalorna gick jag över till Kepa, därifrån till Utrikesministeriet och nu jobbar jag vid Asiatiska Utvecklingsbanken. Mina uppgifter har varierat och jag har lärt mig mycket under resan, men min grundläggande syn har förblivit densamma: strävan att genom utvecklingssamarbete och politik befärma eliminering av fattigdom och stärka rättvisan.”

Din Gradu behandlade utvecklingssamarbete och utvecklingsteorier. Vilken utvecklingsteori eller-vision tycker du nu är mest aktuell och viktigast?

”Utvecklingsteorierna och visionerna är viktiga för de hjälper oss förstå historia och dagens utmaningar gällande fattigdoms och rättvisa. Självt gestaltar jag ändå inte dessa frågor i första hand

ur ett teoretiskt perspektiv. Den viktigaste utgångspunkten i planeringen av utvecklingssamarbete är empiriska studier och bedömningar med utgångspunkt i de utmaningar respektive land står inför i sina fattigdoms- och rättvisefrågor.”

Berätta något om Seppi och om din bakgrund – t.ex. ett minne.

”Min tid i Svalorna var synnerligen viktig för mig också i den meningen att jag hade tillfälle att samarbeta med min far Seppi, som avled endast 61 år gammal år 2002. Seppi fungerade som organisationens ordförande då jag var dess koordinator. Seppi lärde mig mycket t.ex. om hur man gör en organisationstidning, då vi tillsammans gjorde tidningen Svalorna.”

- Max von Bonsdorff (f. 1966), rådgivare till styrelsemedlemmen för Finlands landsgrupp i Asiatiska Utvecklingsbanken (Advisor to the Executive Director for Canada, Denmark, Finland, Ireland, the Netherlands, Norway and Sweden)

ETT FÖNSTER I MÄNSKLIGT FORMAT MOT UTVECKLINGSSAMARBETET

MIN FÖRSTA KONTAKT med Svalorna hade jag 1994, innan jag for till Indien för att göra fältarbete för min pro gradu. Jag visste att Svalorna samarbetade med miljö rörelsen Chipko Andolan i Himalaya och bad dåvarande verksamhetsledaren **Leif Packalen** om närmare uppgifter. Jag kom sedan att fara till dammbygget i Tehri för att träffa Chipkos ledare **Sunderlal Bahuguna** och

guidades av Bahugunas hustru **Vilma** i en gandhisk ashram i byn Silyara under ett par dagar. Paret Bahuguna hör till de mest inflytelserika inom den indiska miljö rörelsen, och deras anspråkslösa livsstil och entusiastiska attityd gjorde ett outplånligt intryck på mig.

Följande år kom jag med i Svalornas styrelse och började sätta mig in i organisationsarbetets grunder. Då hade Svalorna fortfarande ett stort lopp-torg i Ekenäs. Det drevs av **Bigi** och **Rurik Rancken** och inbringade hyfsat

Chipko trädkramar-rörelsens kvinnor samlar hö på berget.

Bild: Maud Johansson

med inkomster inte bara för de projekt Svalorna stödde utan också för verksamhetsledarens lön. Ibland hölls styrelsemötena i Ekenäs, och eftersom huvudparten av styrelsemedlemmarna var svenskspråkiga fick jag för första gången efter skolan använda min svenska, åtminstone för hörförståelse.

När jag blivit klar med studierna jobbade jag först ett par månader på Svalorna som praktikant medan **Max von Bonsdorff** arbetade som verksamhetsledare. När Max började jobba deltid för Kepa blev mitt första lönearbete att vara projektsekreterare på deltid. De första arbetena jag gjorde var också uttryckligen projektplanering. Tillsammans med vår indiska partner VCDS (Village Community Development Society) planerade vi ett projekt för naturenlig odling som fick projektfinansiering från utrikesministeriet, visserligen efter en mindre dragkamp.

En av mina första uppgifter var också en uppföljningsresa till daghemmet Cuna Nazareth i Lima tillsammans med styrelsemedlemmen **Sanna Tuikiainen**. Svalorna hade redan länge administrerat sändningar av containrar med kläder från lopptorget i Ekenäs och Emmaus Åland till Cuna, med finansiering från utrikesministeriet, men det var ett bra tag sedan senaste besök. Genom vårt besök blev kontakterna särskilt på spanska tätare, och de har fortsatt att vara utmärkta sedan dess fast Svalorna inte längre skickar containrar. Ledare för Cuna var då ännu **Margarita Herrera**, och hon fungerade som vår värdinna på sitt eget stillsamma och vänliga sätt. Eftersom

vi bodde i ett kontorsrum, som tömtes för oss, följde vi i ett par veckor daghemmets liv från morgon till kväll. Under vårt besök ordnades hela två fester, Cunas 35-årsfest och föräldrarnas medelinsamlingsfest, och det dansades salsa till långt in på natten. Under resan kunde jag också besöka Titicacajön, Cuzco och Machu Picchu, som fick turisterna att tappa andan också helt konkret i de höga luftlagren.

VERKSAMHETSLEDARE I PANIK OCH YPPERLIG ARBETSGEMEN- SKAP

När Max hade övergått till att jobba heltid på Kepa blev jag Svalornas verksamhetsledare från början av 1998. I början var arbetstiden fyra dagar per vecka; under mitt andra år minskades den till tre dagar när lopptorgsverksamheten i Ekenäs krympte och inkomsterna därmed minskade. Min viktigaste arbetskamrat var Svalornas dåvarande ordförande **Seppi von Bonsdorff** som var ett vandrande uppslagsverk över finländskt utvecklingsarbete och organisationsverksamhet i allmänhet. Det var fantastiskt att arbeta med Seppi som hade både erfarenhet och sinne för humor: han fick visst i flera repriser lugna den oerfarna verksamhetsledaren som råkat i panik, och han var alltid anträffbar vid behov. Vi bodde också rätt nära varandra, jag i Vallgård och Seppi i Majstad, så vi kyllade ofta över till varandra också på kvällskvisten med papper som skulle undertecknas. Seppis hem var alltid öppet för gästande Svalor, och under många styrelsemöten har vi fått njuta av Seppis anrättningar.

**”När jag tänker på min
arbetskarrär måste
jag säga att arbetet
som enda anställda i
organisationen – fast
den var liten – har
varit det av alla mina
arbeten som krävt mest
månsidigt kunnande--”**

Höjdpunkten under mitt första år som verksamhetsledare var en månads-lång projektuppföljningsresa till VCDS i Tamil Nadu i södra Indien. Jag hade träffat organisationens ledare **Mrs. Kousalya** och **Mr. Martine**, i Finland redan tidigare, och det var fint att få bekanta sig med VCDS:s arbete i byarna i området. Jag jobbade i par med odlingsprojektets ansvarsperson Kumar, tamil och i ungefär samma ålder som jag. Tillsammans åkte vi runt till byarna och andra organisationer på motorcykel eller med buss. Också från den resan finns det sådant som jag inte glömmer: arbetare, som med sina bara händer hanterade explosiva ämnen vid stembrott och som bodde med sina barn i anspråkslösa tält vid stembrottet, bad oss stanna och bjöd på mat. Att på natten slumra i en buss som körde i full fart medan Kumar artigt slumrade i en annan bänk. Kousalyas systers **Shantimas** världs bästa maträtter och omvårdnad då gästen blev sjuk. Kousalyas och Martines hjärtlighet och tålmod att svara på gästens otaliga frågor.

Också resten av arbetsgemenskapen var prima. Svalornas kontor låg på Fabriksgatan i Emmaus utrymmen; med Emmaus verksamhetsledare **Maria Kurtén** delade jag kontorsrum och många diskussioner. En gång i veckan samlades **Moder Teresas** vänner på Fabriksgatan. Gruppen som bestod av äldre damer sorlade glatt och drack en kopp kaffe eller två, medan de stickade och sydde ihop täcken som skulle till Calcutta. Lunch åt jag tillsammans med Emmaus frivilliga i Emmaus kök. Och naturligtvis var Svalornas alltid skojiga och färgrika styrelsemedlemmar en viktig del av arbetsgemenskapen.

VID BÅDE DEN ENA OCH DEN ANDRA ÅKERN

Det blev tid för mig att gå vidare från Svalorna (precis som Max till Kepa) hösten 1999. När jag nästan 15 år senare tänker på min arbetskarriär måste jag säga att arbetet som enda anställda i organisationen – fast den var liten – har varit det av alla mina arbeten

som krävt mest mångsidigt kunnande och att lönen varken då eller för den nu anställda står i proportion till arbetet. Att arbetet är meningsfullt kompenserar mycket, men jag skulle egentligen inte i den livssituationen ha haft råd att stanna längre i jobb hos Svalorna. Jag arbetade på fyra språk; planerade, följde upp och rapporterade om de projekt utrikesministeriet stödde; skötte kontakterna med samarbetspartnerna i Indien och Peru och gjorde uppföljningsresor; redigerade, gjorde ombrytning, översatt och skrev artiklar samt fotograferade för medlemsbladet som utkom på finska och svenska fyra gånger i året och såg till att den blev tryckt och postad; skötte bokföringen, ekonomiförvaltningen och medlemsregistret; gjorde upp verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser till medlemsmötena; koordinerade styrelsens och andra frivilligas arbete t.ex. i samband med olika evenemang; koordinerade containerförsändelserna till Peru via en fraktfirma; fungerade som mötessekreterare och kokade kaffe på styrelsemötena, diskade efteråt och städade emellanåt kontoret...

Jag återgick till att vara styrelsemedlem omedelbart då jag slutade som verksamhetsledare, och innevarande år 2014 är mitt första år utan svalor. Under mina år i styrelsen besökte jag en gång VCDS tillsammans med dåvarande verksamhetsledaren **Marianne Leimio**, och vi råkade vara på Tamil Nadus kust när tsunamin bröt in över land annandag jul 2004. Svalorna startade snabbt upp en penninginsamlingskampanj till stöd för VCDS:s arbete i de katastrofdrabbade fiskarby-

arna. Också Peru besökte jag på nytt 2007, både Cuna Nazareth och med vår nya partner ITDG (numera Soluciones Prácticas) bysamhället Ccaycon med ett projekt för att främja användningen av säd från Anderna i trakten av Cuzco. Sakkunnigt och angenämt resesällskap i bergen var **Ritva Repo-Carrasco**, som forskar i odlingsväxter från Anderna vid lantbruksuniversitetet i Lima. Vi bad chauffören stanna vid både den ena och den andra åkern för att ta foton av grödorna.

Svalorna har varit ett fint fönster i mänskligt format – i mitt format – mot utvecklingssamarbete, Indien, Peru, organisationsvärlden, fattigdom och rikedom. Arbetet löpte inte alltid utan problem och ibland smällde det i dörrarna, men vi har alltid funnit ny energi och nya anställda både i Finland och i Indien och Peru. Som vi säger i Savolax, ”antaessaan suap” – den som ger den får – och själv har jag alltid helt klart varit på den mottagande sidan.

Jag önskar med värme den 50-åriga Svala-gemenskapen lycka och ett långt liv!

- Aija Taskinen (f. 1968), magister i agroforstvetenskap. Efter Svalorna har Aija jobbat på Kepa som sekreterare för utvecklingssamarbete, studerat till trädgårdsmästare och arbetat på Helsingfors universitet som koordinator för det ekologiska utbildningsprogrammet och som planerare för studieärenden. För tillfället är Aija på sabbatsledighet i Kathmandu, Nepal.

MITT INDIEN

VID BÖRJAN AV DET NYA MILLENIET och under min Svala - period var våra samarbetspartner i söder i huvudsak daghemmet Cuna Nazareth i Peru och Village Community Development Society och dess projekt för ekologisk odling i södra Indien. Jag kom aldrig att besöka Peru och min spanska var rudimentär, och därför blev min relation till

Cuna yttlig. Däremot besökte jag VCDS fyra gånger, och organisationens starka duo, **Mr. Martine** och **Ms. Kousalya** besökte också Finland ofta, och därför blev denna relation närmare.

Min första kontakt med Indien fick jag redan 1992, alltså långt före min tid i Svalorna. Jag deltog då i en kurs i in-

” - - problemen berodde i stor utsträckning på att den projektmodell som gällde för utvecklingsarbetet krockade med indisk verklighet.”

ternationell fostran, som leddes av **Tapio Tamminen**. Vi gjorde en studieresa till Indien och besökte VCDS, som Tapio fått kontakt med just via Svalorna. I utkanten av byn Vellakulam fanns då en anspråkslös byggnad omgiven av åkrar. Tillsammans med organisationens medlemmar planterade vi kokospalmer och på kvällen såg vi en till byborna riktad upplysningspjäs, framförd av animatorerna (=organisationens anställda). På den tiden fokuserade VCDS på att stärka och stödja de kastlösa och dem som tillhör de lägsta kasterna, samt informera dem om deras rättigheter.

I december 1999 blev jag vald till verksamhetsledare för Svalorna. Jämt två år senare reste jag till VCDS för andra gången. Verksamheten där hade vuxit i omfång; förutom upplysningsverksamheten fanns ekologisk odling, kvinnogrupsverksamhet, samt skolning och kurser för både barn och vuxna. Flera byggnader hade rests i Vellakulam och det hade blivit rutin att ta emot europeiska studentgrupper. Den första volontären ur programmet Etvo (Etelän vapaaehtoisohjelma, sv Söderns

frivillig program) hade anlänt till organisationen. Kokospalmerna hade vuxit till sin fulla storlek. Förutom att jag bekantade mig med projektuppföljningen och verksamheten kom jag nu i närmare kontakt med Martine och Kousalya. Kousalya berättade om organisationens första år och sitt och Martinnes äktenskap, som trotsat de lokala traditionerna. (Enligt traditionen hade inte den kastlösa Martine kunna gifta sig med Kousalya, vars familj tillhörde kasten Kshatria, som är den näst högsta kasten.) Jag och den nya volontären Ranja Eloranta blev bjudna hem till till Martine och Kousalya på juldagen på en delikat middag som tillrättats av Kousalyas mor och syster. Vi firade nyår med byborna.

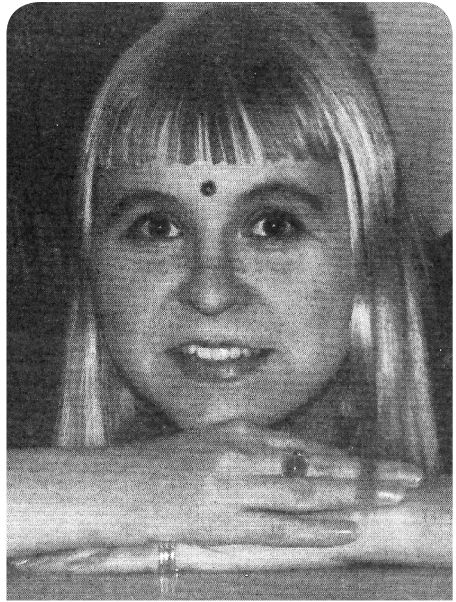
Jag besökte VCDS också 2003 för att följa upp hur eko-odlingsprojektet framskridit och för att planera nya projekt. För sista gången besökte jag Vellakulam 2006. Då var jag inte mera i tjänst hos Svalorna, utan på en ryggsäcks-resa med min (blivande) man i Asien, och ville visa honom platsen som blivit en del av ”mitt Indien”.

År 2007 nåddes vi av tråkiga nyheter från VCDS; rykten och skvaller om missbruk och oklarheter. Ärendet utreddes av experter, revisionsbyrån KPMG reste dit för att göra revision. Det uppdagades vissa brister i bokföringen, men inget särskilt allvarligt, vilket vissa i Svalornas styrelse redan befarrat. I Svalorna gav händelserna upphov till stor oro. Det nya samarbetsprojektet beslöt man ändå planera med skärpt bokförings- och rapporteringsplikt. Det var tänkt att jag skulle

åka till Indien ännu en gång under vintern 2007–2008. Jag planerade resan med motstridiga känslor; organisationen var Svalornas mångåriga samarbetspartner och den hade kommit att stå mig nära, men samtidigt visste jag hur svårt det skulle bli att sammanfoga indisk och finländsk administrationskultur.

Resan blev ändå aldrig av. Martine och Kousalya var mycket upptagna och tycktes inte ha tid för en grundlig projektplanering inom den tidsram som krävdes för utrikesministeriets projektansökan (som till stor del var källan för Svalornas projektfinansiering). Det nya projektet begrovs innan det tagit fart. Vi betvivlade VCDS' kapacitet till mer omfattande och exakt bokföring och rapportering. I efterhand bedömer jag att problemen i stor utsträckning berodde på att den projektmodell som gällde för utvecklingssamarbetet krockade med indisk verklighet. VCDS' verksamhet och Martines och Kousalyas hela liv var intimt sammanflätade i en helhet. Det eko-odlingsprojekt som Svalorna stödde var endast en del av organisationens omfattande verksamhet, och det visade sig inte möjligt att bokföringsmässigt hålla detta projekt helt åtskilt från den övriga verksamheten.

Ännu undrar jag många gånger hur det står till i Vellakulam. Jag har lovat min femåriga dotter att en dag resa med henne och hennes lillasyster till Indien. Kommer vi då att besöka VCDS? Det får tiden utvisa.

- Kirsi Kuivalainen-Tuominen (f. 1972), politices kandidat med utvecklingslandsforskning som huvudämne, f.n. hemmamamma till Kaisla, 5 år och Pihla, 1 år

UPPGÅNGAR OCH MOTGÅNGAR

DET VAR PÅ HÖSTEN innan millennieskiftet som **Seppi** ringde. Jag hade redan tidigare hört att han tänkte avsäga sig ordförandeskapet. Var jag vid behov färdig att bli nästa ordförande för en organisation med ekonomiska problem? Svalornas 'varumärke' var ändå bra, vilket han också konstaterade. Jag var förbluffad men inte direkt avböjande. Det var ju på sätt och vis smickrande att Seppi (**Johan von Bonsdorff**) bad mig efterträda honom. Jag hade nämligen, liksom många andra i min ålder, beundrat hans arbete redan som ung gymnasist, i början av 1970-talet.

Seppi hade varit en av de som lyckats öppna folks ögon för läget i utvecklingsländerna, bland annat med sina verk *Black Power* och *Latinalainen Amerikka* som kom ut under Tammis Huutomerkki-serie. Man kunde nästan tala om en slags väckelse, så starkt intryck gjorde läget i tredje världen på oss. Det som på den tiden påverkade mig väldigt starkt var *Monopolkapitalet* av **Baran** och **Sweezy**. Den sjönk djupt in i mitt medvetande.

Vi hade redan under Seppis sista period som ordförande försökt få Svalornas ekonomi på fötter. Vi ordnade t.ex. en studieresa till Kerala och Tamil Nadu, som vi ledde tillsammans med **Mikko Zenger**. Under min ordförandeperiod insåg **Kirsi (Kuivalainen)** och jag att ekonomin inte var i så dåligt skick, trots allt. En långvarig medlem hade till vår häpnad testamenterat en ansevärd summa till Svalorna. Det tryggade oss en verksamhetsledare för flera år framåt.

Ursprungligen bekantade jag mig med Svalorna då jag, tillsammans med mina elever vid Degerö institut, gjorde excursioner till Fabriksgatan om höstarna. På kontoret upplyste **Leif (Packalen)** oss på sitt varma sätt om Svalornas verksamhet. Speciellt intresserade var vi av Jagriti Vihara och VCDS. På den tiden besökte jag och mina elever VCDS årligen. Jagriti Vihara som verkar i Jharkhand var ofta en del av programmet. **Martine** och **Kousalya** besökte ofta Finland. Då föreläste de också i Degerö institut. Jagriti Viharas **Jaya (Upadhyay)** var mer sällan i Finland men vid tillfällena tog han också gärna vägarna förbi Degerö.

Kousalya, Village Community Development Societys "moder" omgiven av animatorer eller arbetare i organisationen.

På höstarna strävade jag efter att skapa så god gemenskap inom gruppen för U-landsvetenskap som möjligt. Därför hörde det till att vi kastade oss loss från vardagsrutinerna för några dagar och spenderade tid tillsammans i stället. Ofta for vi till Emmaus i Jockis. En gång for vi också på potatisplockartalko till Westervik i Ekenäs. Kirsi, en av mina före detta elever, lyckades jag senare rekrytera till verksamhetsledare och hon var till en ovärderlig hjälp för mig. Lite senare lockade vi också med **Denis (Vinokur)** i styrelsen.

Jag hade förstås varit medlem i Svalorna redan länge innan mitt ordföran-

deskap. På 80-talet bodde jag och min fru i en gammal bondgård i Davidstad, där vi strävade efter att leva så självförsörjande och ekologiskt som möjligt. Då kändes det också naturligt att delta i Svalornas och Emmaus verksamhet.

Litet är vackert. Det var en slogan som hördes på den tiden. Man talade om att de som aktiverar sig på gräsrotsnivå är smidigare och effektivare än de stora aktörerna. Delvis var det ju så. För min egen del passade gräsrotsarbetet bra. Svalornas små projekt kändes lämpliga också av den orsaken att jag i ett ganska tidigt skede hade anammat en utvecklingskritisk syn.

”Om någon ny efter dessa år frågade mig vilka kriterierna för ett lyckat utvecklingssamarbetsprojekt inom ett medborgarorganisation är, vet jag inte vad jag skulle svara.”

Faktum var att jag upplevde att utvecklingsarbetet i Finland var minst lika viktigt som det egentliga utvecklingssamarbetet. En utmärkt förebild för det här var globaliseringsseminariet september 1996. Det var ett av de första av sitt slag i Finland och idén till det var Seppis. Seminariet var lyckat, gamla studenthusets stora sal var smockfull då huvudtalaren **C. Raghavan** kritiskt analyserade globaliseringens inverkan på de sydliga delarna av världen. Tillställningens grundläggande innehåll utkom följande år i Kepas rapportserie (*Globalisaatio ja kolmas maailma*).

Vi ville fortsätta med traditionen, fastän vi visste att vi inte skulle uppnå något lika storartat igen. Seminariet om Afghanistan och media, som ordnades i Helsingfors universitets utrymmen i oktober 2001, lyckades ändå fint. Som talare stod då, förutom Seppi, t.ex. Yles redaktör **Jaana Kanninen**. Året efter det ordnade vi konferensen ”Uppror på världens tak – utvecklingssamarbete och krisen i Nepal”. I Finland hade den maoistiska folkresningen passerat nästan obemärkt. Som föreläsare stod till exempel **Masud Hossain** från institutionen för U-landsforskning, **Raija Kiljunen** från Missionssällskapet och **Byoma Tamrakur** från Finland-Nepal

-sällskapet. Då vi kommit igång utvidgade vi ytterligare vårt ämnesområde till indisk filosofi. Om det ämnet ordnade vi en föreläsningsserie under åren 2004–2005. Som inledare hade vi **Jyri Komulainen, Tommi Lehtonen, Leo Näreaho, Juha Olavinen** och Tapio Tamminen. Det var så inspirerande att jag till slut gav ut ett verk om det, *Guruja, joogeja ja filosofeja – Intian filosofia* (2008, WSOY). På den tiden kunde vi ännu, vid sidan om seminarier och föreläsningar, finansiera publikationer med informationsstödet vi fick från utrikesministeriets avdelning för utvecklingspolitik och vi kunde ge ut en lite rejälare medlemstidning två gånger per år.

Men låt oss inte gå händelserna i förväg. I det skedet hade vi nämligen redan deltagit i Kepas tävling i kompanjonskap. Det här kunde man säga att var höjdpunkten för Svalorna under min period som ordförande – Svalorna vann tävlingen och belönades av president **Tarja Halonen** för sitt långvariga utvecklingssamarbete med VCDS. Nervösa gick **Marianne (Leimio)** och jag för att ta emot priset i Paasitornet november 2005. Marianne nämnde i sitt utmärkta tacktal något om ”en liten organisations lottovinst”. Själv

minns jag inte vad jag sade till Halonen. Men jag kom åtminstone ihåg att ge en kram. Nästa höst var jag i Diu i Indien. Marianne meddelade mig per textmeddelande att det kommit en inbjudan från presidentens kansli. Jag svettades alltså riktigt ordentligt som Svalornas representant på presidentens slott 6.12.

Men efter uppgång följer nedgång. För vår del innebar det att falla pladask. Från Tamil Nadu hade det under våren börjat höras skumma rykten. Det talades om felaktigt handlande och ryktena sade än det ena, än det andra. Vi visste inte vad vi skulle tro. Slutligen bad vi ett par bekanta forskare vid Annamalai universitet granska VCDS:s bokföring. Det visade sig att det bland en del kvitton fanns oklarheter (för ca 6000 euro). Inget ovanligt med tanke på många medborgarorganisatio-

VCDS:s kulturgrupp återvänder från ett framträdande. Kastförttryck och familjeproblem illustrerades med sång och skådespel inför byborna.

ners "ungefärliga" sätt i Indien. Generade som skolpojkar och -flickor fick vi ta emot en tillrättavisning av utrikesministeriets avdelning för utvecklings-samarbete. Förutom förlägenheten infann sig på något sätt också känslan av måttlöshet. Var sådana allvarsord verkligen nödvändiga för några tusen euros oklarhet? Vem vet, inte vet man ju heller hurdana tillrättavisningar de "stora pojkarna och flickorna" får, då deras verksamhet har lett till att staten förlorat flera hundra tusen euro. Kanske de som är små alltid måste gå den hårda vägen.

Incidenten ledde till att det sattes punkt för det långa samarbetet. Det var en traumatisk erfarenhet för oss alla. Då man tänker igenom det här nu efteråt kan man kanske tycka att vi kunde ha agerat annorlunda. Eller åtminstone jag skulle ha kunnat göra det. Jag lät ogrundade påståenden påverka våra beslut i för hög grad. Vi skulle ha kunnat framskrida både långsammare och med mer eftertanke. Men detta är att vara efterklok och den formen av vis-

het anses inte vara mycket att hänga i julgranen.

Efterhand var det bara att komma över missödet. Kriser leder till förnyelse, som man säger optimistiskt. Till sammans med Marianne hade vi besökt Peru redan våren 2005. I Ccayocco, som ligger i närheten av Cusco, var det meningen att inleda ett samarbete med Soluciones Practicas-organisationen. En ny början med SEWA (Self Employed Women's Association) var också på gång. Jag stack mig in på deras kontor i Ahmedabad en gång då jag åkte buss från Mumbai till Delhi. Det fanns något rörande i grundaren av SEWA, **Ela Bhatt**, och hennes kvinnors verksamhet, då man bekantade sig med rörelsens tidiga historia i Bhatt's verk (*We Are Poor but So Many*).

Ett par år senare föreslog Marianne, i samband med Världen i byn-festivalen, att vi skulle göra en bok om Indiens adivaser (ett ursprungsfolk). Boken gavs slutligen ut av bokförlaget Into i pappersversion år 2010 (*Sinisten vuorten adivasit*) och också som e-bok. Jag minns att jag till en början inte inspirerades av idén. Men till all lycka var Marianne beslutsam och vi anhöll om bidrag av UM för projektet. På sommarmötet i Kyrkslätt gjorde vi finslipningar på boken och på en tillhörande föreläsningsserie. Vi brukade hålla sommarmötena hemma hos oss. **Katri (Simonen)** hämtade en tårta hon bakat själv, **Ulla-Maija (Tuura)** hämtade nypotatis och vin, Aija (Taskinen) kom med fisk, Marianne med ost, **Suvi (Kuusi)** hämtade grönsaker och Denis och **Tuomas**

(Heino) hade med sig smått tilltugg. Min uppgift blev att värma strandbastun. Sommarmötena pågick ofta sent. Vi åt, diskuterade, kläckte vilda idéer om verksamheten och ibland var det också kritik som fördes fram.

Svalornas styrelsemöten tenderade alltid att vara långa, nästan bedövande ibland. Men det fanns mycket att avhandla då Svalornas styrelse samtidigt har varit föreningens arbetslag som håller igång den planerade verksamheten.

Så vart har åren tillsammans med Svalorna lett? Till fina människor, både här och "på fältet". Till en styrelse som flera gånger fungerat som en nästintill idealisk gemenskap. Intresset för Indien har också stärkt gemenskapen. Men om någon nu efter dessa år frågade mig vilka kriterierna för ett lyckat utvecklingssamarbetsprojekt inom en medborgarorganisation är, vet jag inte vad jag skulle svara. Naturligtvis bör åtminstone en del av dess målsättningar uppnås. Men ännu viktigare är nog relationerna mellan människorna, föreningens "själ". Det är något vars vikt inte kan mätas, inget man kan föra statistik över eller placera i ett fack. Till det hör även en oförutsägbarhet som i slutändan kan föra med sig ännu mer betydelsefulla "resultat" än själva utvecklingssamarbetsprojektet. Detta är det viktigaste som jag lärt mig under mina år som Svala.

- Tapio Tamminen (f. 1954) är forskare, författare av facklitteratur, radioredaktör, utbildad kulturanthropolog och filosofi doktor, Indien-expert och innehavare av en ekologisk gård i Kyrkslätt

HÖGA BERG OCH DJUPA VATTEN

JAG HADE PRECIS INLETT ARBETET som verksamhetsledare i Svalorna då vi reste med dåvarande ordförande **Tapio Tamminen** till Peru. Det var utan tvekan mitt livs bästa resa och jag är så glad över att den är dokumenterad. Här följer några utdrag ur min resedagbok från mars 2004:

Ccaycco:

*Det verkade som om hela byn hade sett fram emot vårt besök. Folk tycktes vara så förväntansfulla. Tapsa, **Kati (Herranen-Haapaniemi)** och jag steg ut ur bilen och genast var det någon som slog ett knippe kokablad i händerna på oss. Jag hade läst om detta och visste därför att kokablad har en stark rituell betydelse i den andiska kulturen. Då det bjuds på kokablad hör det till att vika dem och stoppa i munnen. På så sätt visar gästen att hen godkänner kollektivet och dess seder. Så vi satte dem i munnen, dock visste ingen av oss ifall bladen skulle tuggas och sväljas eller om de skulle sugas på och spottas ut. Självt idisslade jag både bladen och skafte så länge att de smalt i min mun, varefter jag diskret spottade ut stickorna på marken. Tapsa och Kati berättade senare att de svalt bla-*

den direkt och hoppats på att det inte skulle resultera i magknip eller andra överraskande symptom. Nå inte var bladen egentligen något märkvärdigare än koffein men ändå lyckades jag, bara jag, hamna in i en värld av förunderliga färger för någon minut.

Vi fick se byns fält och åkrar och så presenterades vi för de äldsta byborna. Därefter följdes vi under ett litet sånguppträdande till byhuset för möte. De bybor som samlats där var runt femtio stycken och de ville veta vilka vi var och vad vi gjorde i Ccaycco. Vi berättade att vi letade efter en samarbetspartner för att förverkliga ett av våra projekt. En otrolig diskussion tog fart och quechua tolkades till spanska och spanska tolkades till finska. Män och kvinnor i olika åldrar berättade om

"-- ändå lyckades jag, bara jag, hamna in i en värld av förunderliga färger för någon minut", skrev Marianne i sin resedagbok från Anderna.

sina liv, sin kultur, om fattigdomen och om hur ingen från Perus statsmyndigheter någonsin kommit för att besöka dem. De sade att det var en stor ära att någon kommit ända från Finland för att träffa dem. Att någon brydde sig om hur de levde.

Vi gjorde också besök hemma hos folk och på deras åkrar.

*Vi lyssnade till ett äldre pars berättelser. De talade om hur de delat ut ekologisk gödsel gratis till andra jordbrukare, så att också de skulle märka hur bra och ren mat man kan producera. Vår tolk **Juan** sade åt det äldre paret att de skulle kunna ta betalt för gödseln, men då såg de bara förtvivlade ut och mannen **Jésus** svarade att det inte var frågan om pengar. De ville bara sprida vishet och önskade att folk skulle förstå att balansen i naturen rubbas av konstgödsel. Med ekogödsel och ekologisk odling ville de bidra till att bevara harmonin i naturen.*

*Då jag hört allt det här brast jag nästan i gråt. Det kändes som om jag inte längre hade något mer att säga. Här på den lilla gården hade vi hela världen i ett nötskal. I mina ögon representerade **Jésus** och hans fru den godhet och osjälviskhet som var mina ideal, medan resten av samhället – de som odlade med konventionell gödsel – representerade resten av världen, där pengar ger makt och makten förgiftar själen.*

Då byborna till slut kom för att skaka hand med oss och bad oss att aldrig glömma byn Ccaycco, var det nog en och annan som fick tårar i ögonen. Glädjen infann sig dock åter då byns äldre blev ombedda att uppträda för oss. En äldre gubbe spelade ivrigt på en visselpipa från inkatiden och hans gumma sjöng med höga toner något på quechua. Med i musicerandet anslöt sig en gubbe på flöjt och en annan gumma som jokade för bergens faddrar. Konserten var helt fantastisk! Och återigen hade jag gråten i halsen.

Tårarna fick ändå snabbt torkas då det blev dags för följande uppträdande där två gummor och två gubbar står på scenens vänstra sida och spelar och sjunger på quechua. Tapsa står på knä med en mikrofon i sin hand och bandar in det hela för sitt radioprogram. På höger sida om scenen sitter byns ledare och klappar i händerna. På andra sidan bordet bredvid dem sitter jag som håller på att dö av skratt. Mitt uppe på scenen dansar Kati med en lokal man från byn i takt till visselpipsmusiken och sången på quechua. Hon ropar till mig: "Du tar inte bild på det här, fota mej inte!". Jag skrattar så jag kiknar och så skrattar även hela byn.

Från och med den här resan började ett flera år långt samarbete med den peruanska ITDG-organisationen.

Under min tid i Svalorna inträffade nog också tråkigare saker, ja samma år faktiskt. Det var på annandag jul 2004 i Mamallapuram, Indien, som tsunamin tog oss i sitt grepp.

Vi var med **Aija (Taskinen)** på en projektuppföljningsresa i Tindivanam i Tamil Nadu, hos Svalornas långvariga samarbetspartner VCDS. Då vi hade fått jobbet gjort åkte vi till kusten för att fira jul. På annandag juls morgon tog festen slut. Då vi vaknade undrade vi varför alla saker i hostellrummet

"Jag kastade en blick mot stranden och såg havet resa sig till en trettio meter hög våg."

hade rört på sig men vi antog att det varit en liten jordbävning någon gång under nattens lopp. Vi gick ut för att äta morgonmål. Jag ville gå till stranden för en morgonpromenad och för att där ta en bit mat på en frukostrestaurang som ägdes av en småbarnsfamilj som jag blivit lite bekant med. Men **Johanna Pikkarainen**, en finländare som genom Kepa kommit som frivillig till VCDS, ville ha gröt så vi klättrade upp till andra våningen på en annan restaurang.

Plötsligt hördes konstiga ljud; skrik och rop. Vi tänkte att det kanske är någon fest på gång ute på gatan. Folk sprang hit och dit. Då gick det upp för oss vad som höll på att hända. Jag kastade en blick mot stranden och såg havet resa sig till en trettio meter hög våg. Hela Mamallapurams strand hade försvunnit, hela stranden var borta. Vattnet steg så högt att husen närmast stranden helt sköljdes över av vattnet och uppe på vågen slungades stora fiskerbåtar mot hustaken. Jag minns att jag tänkte att ifall båtarna kommer ända till restaurangen så lönar det sig att försöka kliva ombord på någon av dem.

Det var ett långt dygn som följde. Efter många om och men kom vi i trygghet, **Martine** och **Kousalya** från VCDS skickade en taxi som tog oss tillbaka till Tindivanam och långt, långt bort från havets vågor. VCDS började genast koordinera hjälp till tsunamins katastrofområden och fortsatte med det arbetet ännu flera år efter år 2005. Svalorna samlade ihop över 10 000 euro för hjälparbetet efter tsunamin.

Det här fina arbetet ledde emellertid, hur otroligt det än låter, till att samarbetet mellan Svalorna och VCDS avbröts – det samarbete som år 2005 av **Tarja Halonen** hade belönats med Kepas kompanjonskapspris.... Om orsaken till att samarbetet avslutades var de lokala människornas avund, girighet, kaoset efter tsunamin eller bara en rad ödesdigra missförstånd, det vet vi inte ännu heller. Det fanns misstankar om att grov felanvändning av pengarna hade förekommit. Saken reddes ut men det hela slutade ändå med att vi drog oss bort från vår mångåriga samarbetspartner. Detta ledde i sin tur till ett bortfall av medlemmar. Folk ville inte riktigt längre stöda några nya projekt då arbetet med VCDS tagit slut. Det här satte sina spår hos många Svalor. Även hos mig.

Vi började leta efter en ny samarbetspartner i Indien och fann SEWA.

År 2009 reste jag tillbaka till Peru. Tillsammans med finska Emmaus-grupper satte Svalorna igång ett nytt projekt med Cuna Nazareth, en av Svalornas mest långvariga samarbetspartner. Jag och **Helka Ahava** från Helsingfors Emmaus packade våra väskor och efter att ha rest i 48 timmar landade vi på Limas flygfält. **Margarita Herrera** från Cuna Nazareth mötte oss. Vi höll en kort utbildning i projektledning för de som arbetade inom Cuna Nazareth. Vi for också och bekantade oss med ett markområde i Pachacamac i utkanten av Lima. Där var det meningen att grunda en återvinningscentral som på samma gång skulle fungera som ett utbildningscen-

ter för arbetslösa. I Peru fick vi på våren 2010 till stånd en preliminär ansökan för projektet.

Sedan var det redan dags för mig att gå vidare.

Jag började med utvecklings-samarbete i Svalorna år 2004. Jag fick vara med om mycket under de sex åren. Jag lärde mig om organisations- och föreningsverksamhet, jag lärde mig om människor, om fattigdom och om globala problem. Jag fick uppleva ett litet men rikt liv tillsammans med de tolv personer som var med i Svalornas styrelse på den tiden.

Fram till år 2012 sysslade jag med utvecklings-samarbete, därefter bar det av mot nordligare breddgrader. Ibland saknar jag utvecklings-samarbetet. Och även om det då och då kändes som en omöjlighet att bryta ner de strukturer som ger upphov till fattigdom, så försökte vi i varje fall göra något åt saken. Att se fattigdom väcker upp människan på något sätt. På våra resor upplevde vi aldrig fattigdom men vi kom den mycket nära. Och det påverkade mig för jag upptäckte att *mitt i all denna fattigdom och elände fanns någonting gott, något som trots allt var i sin ordning.*

- Marianne Leimio-Seppä (f. 1976), kulturanthropolog, arbetar inom internationell ungdomsverksamhet, bor med sin familj i Karleby.

LILLA LEJONETS MAMMA SOM UTVECKLADE SIN KOMPETENS HOS SVALORNA

Text: Katri Simonen

I **BAKGRUNDEN** hörs ljudet av ett sju månader gammalt flicklejon, **Leona**. Hon föddes i augusti och verkade genast leva upp till sitt namn. Veera Blomster är moderskapsledig från sitt jobb som projektplanerare på föreningen Dagsverke och berättar i telefon om sin tid som verksamhetsledare för Svalorna.

”Jag skulle säkert inte ha fått jobb på Dagsverke utan min erfarenhet från Svalorna”, säger Veera. Att hon fick ett heldagsjobb med ansvar för flera stora projekthelheter ledde till att Veera var på Svalorna bara under tre vårmånader. Fast korheten vägdes upp av att arbetet var hektiskt och krävande.

Veera hann sitta i Svalornas styrelse endast ett år innan hon valdes till verksamhetsledare för att hon kände till Peru mycket bra, kunde spanska och hade mer än tio års erfarenhet av utvecklingssamarbete.

”Utom att göra skattedeklarationen, färdigställa rapporter, driva Svalornas dagliga administration

och projekt skulle jag genast göra upp två nya projektplaner: Fortsättningen på ITDG och Cunas återvinningscentral. Via e-post och skype planerade jag projekten tillsammans med peruanerna... Det var en bra och hård skola; ett tu tre måste man bara kunna. Jag hade planerat projekt som frivillig på organisationen Tinku och inom Peruprojektet på Kvinnosaksförbundet Unionen, men aldrig ensam.”

”Jag tyckte om Svalorna, trevliga människor, en god anda, glad och engagerad stil”, säger Veera.

Veera, som är född i Heinola, hade studerat kulturanthropologi vid Jyväskylä universitet. Hon började så småningom intressera sig för utvecklingsländerna och jobbade som frivillig inom rejäl handel. Den avgörande stöten kom under en turné om ursprungsfolket och oljan som ordnades i Finland i slutet av 1990-talet. Särskilt omvälvande var inlägget från en representant för u’wa-folket i Colombia. Veera började studera spanska och inrikta

”Det finns mer än ett sätt att existera.”

sig på Latinamerika. Hon sökte sig också som volontär till Lima, Peru i ett år. I Finland försörjde sig Veera bland annat som museiguide på deltid vid Helinä Rautavaaras museum, liksom så många andra aktiva Svalor som har studerat kulturanthropologi.

Leona ska Veera så snart som möjligt ta med till sitt "andra hem" i Peru. Båda Leonas finländska föräldrar vill uppfostra det lilla lejonet så att det får se och lära känna människor i olika ålder och med olika bakgrund.

"Det finns mer än ett sätt att existera", säger Veera Blomster. Sedan måste vi avsluta samtalet: det är dags för Leonas middagsvila.

- Veera Blomster (f. 1978), kulturanthropolog från Jyväskylä, projektplanerare på Dagsverket, moderskapsledig

Barn vilar middag. I stadsdelen Chorillos i Perus huvudstad Lima finns Svalornas mest långvariga samarbetspartner, Cuna Nazareth.

OCKSÅ LITET ÄR VACKERT

MIN TID HOS SVALORNA var kort men intensiv. Jag började som verksamhetsledare i december 2011 och redan mot slutet av sommaren följande år fick jag heltidsarbete på annat håll, också det inom utvecklingssamarbete.

När jag kom med i Svalorna hade styrelsen redan skött verksamheten med egna krafter en tid. Att driva tre projekt genom frivilligt arbete hade varit en utmaning för styrelsemedlemmarna, men så hade styrelsen också satt sig grundligt in i samarbetsparternas verksamhet och kunde handleda mig i mina nya uppgifter. Trots att jag var Svalornas enda anställda med lön och arbetade på deltid upplevde jag aldrig att jag var ensam.

Jag märkte genast att Svalorna hade en lång historia bakom sig. Som verksamhetsledare upplevde jag att jag befrämjade medlemmarnas och styrelsens visioner. Projekthanteringen krävde ett visst mått av sifferexercis och kunskap om utvecklingssamarbete, och där kunde jag bidra med min arbetsinsats.

Med särskild värme minns jag Traperia-projektets styrgrupp som bestod av

representanter för Emmaus Helsingfors, Emmaus Åland, Emmaus Westervik och Svalorna. Tillsammans planerade vi och följde upp projektet för en återvinningscentral, traperia, i Cuna. Emmaus-grupperna stod för finansieringen och Svalorna för administrationen av projektet. Det var en innovativ kombination.

Svalorna arbetar i liten skala och hörnstenen är frivillighet. Så ser jag Svalornas verksamhet också i framtiden. Svalorna behöver inte nödvändigtvis sikta mot stjärnorna; också litet är vackert.

”Svalorna behöver inte nödvändigtvis sikta mot stjärnorna.”

Jag tycker att det viktigaste med utvecklingssamarbete är att det stärker kapaciteten i medborgarsamhället i Syd. I framtiden finns det hopp om att traditionellt utvecklingssamarbete inte längre behövs. I stället kunde medborgarorganisationer ha samarbete exempelvis inom ramen för olika kulturprojekt.

•Sara Alanen (s. 1981), politices magister, teologie kandidat, projektkoordinator i Interpedia

VILKEN ÄR VÅR IDEOLOGI?

JAG HAR ETT PÄRLBAND med små elfanter av äkta elfenben som min far hämtade åt min mor från 1950-talets Indien. Jag har också ett smyckeskrin i mörkt trä med snidade blommor och blad. I bokhyllan står min fars reseskildring från 1952: *Intia, idän arvoitus* (Indien, österns gåta).

Det var självklart att också jag en gång skulle resa till Indien.

År 1988 såg jag en liten annons: Indienkväll. Kvällens stjärna var **Jaya** från Indien, som den blåögda **Leif (Packalen)** introducerade, och åhörarna var flera ytterst entusiastiska äldre personer som talade svenska. Innan vi skiljdes åt frågade jag Leif om jag kunde göra något för Svalorna. Nå visst, det fanns skrivjobb. På det sättet blev jag en av Svalorna, först i Fredshemmet på Dagmarsgatan, där Svalorna hade sitt kontor, och senare i Emmaus lokal på Fabriksgatan, i den atmosfär av godhet som bergen av yllefiltar på väg till **Moder Teresa** utstrålade.

En tamilflicka utformar en traditionell kolam-figur genom att strö ut rismjöl utanför sitt hem.

Följande år fick Finland besök av **Martine** och **Kousalya** från VCDS, med sina barn **Pravin** och **Josefin**. Jag erbjöd dem att bo hos oss i Björkby innan de åkte vidare till Västervik. Det blev början på vår vänskap, och jag började också planera min egen "stora" Indien-resa.

Resan kunde förverkligas med ett stipendium som jag fick 1990. Jag hade en mission: Att samla in material för en utställning som skulle visas på olika håll i Finland. Jag visste redan från början vad utställningen skulle heta, eftersom namnet berättade om vad jag sökte: På spaning efter förändringsskrafter i Indien (på finska: Muutosvoimia etsimässä).

Under resan gjorde jag flera katastrofala fel, men – slutet gott, allting gott. Det nya livet som jag bar inom mig hölls i livmodern, utställningen visades och idén med Svalornas verksamhet blev klarare för mig tack vare mina egna erfarenheter. Jag fick bekanta mig med många betydande indiska folkrörelser och organisationer samt träffa deras ledare. Jag insåg att de fattigas organisering är den enda vägen till förändring i Indien.

Jag har varit med i Svalorna i ett kvartsekel. På ort och ställe har jag fått söka efter svar på frågor om rättvisa och fattigdom och efter tecken på hopp. Jag har fått resa och skriva om allt det här – också inom ramen för mitt arbete som journalist. Jag har fått uppleva stor vänskap. Och inte minst: På Emmaus lopptorg har jag kunnat skaffa pryglar och kläder åt min familj.

LANDET MÅSTE BYGGAS PÅ NYTT

År 1990 blev jag medlem i Svalornas styrelse. Min första artikel i Svalornas tidning hade rubriken *Det jäser inom ulandsrörelsen*. Arikeln var typisk för tidsandan. Utvecklingssamarbetet hade kommit i gång på allvar i Finland

– men det väckte också frågor. Medborgarorganisationernas resurscentrum KePa ordnade ett seminarium i Karis under rubriken *Kontakt av tredje graden*. Kanske biståndet är till största nytta för givarna, frågade man där. Kanske man med biståndet främjar en negativ utveckling? Seminariets diskussioner samlades i boken *Mitä kehitysavun jälkeen?* (Utvecklingshjälp – och vad sedan?)

År 1995 fick jag på nytt resa till Indien. VCDS ordnade ett stort evenemang för sina samarbetspartner, där Svalorna från Sverige, Danmark och Finland deltog tillsammans med indiska organisationer. Vi funderade över vad partnerskap egentligen innebär. Indierna frågade oss från Svalorna i Norden vad vi de facto hade förbundit oss till och om partnerskapet en dag kunde upphöra. Många gånger frågade de oss: Vilken är er ideologi?

Jag visste inte riktigt vad jag skulle svara. Här är ett utdrag ur en artikel som jag skrev om resan (Kumppani 3/95):

Sista dagen körde vi bil från Tindivanam till Madras längs den nya motorväg som Världsbanken hade finansierat.

Bilarna kör hårt och nära varandra, försöker sig hela tiden på omkörning, tre bilar i bredd, naturligtvis också lastbilar. Getinggula, motoriserade rikshorångar på utan att skämmas det minsta för sin litenhet. På vägrenen en ko som stelnad i hettan. Genom muren av bilar, framför, skymtar ett par tju-

rar som dignar under tyngden av det hölass, stort som ett hus, som de drar efter sig. Jag blundar.

När jag öppnar ögonen igen ser jag hur vår bil nästan stryker huvudet på en kvinna som står nerböjd i något jordbruksarbete. Där på vägen, som är en bra och jämn yta, måste arbetet fortfarande göras. Ingen skugga någonsans.

Moderniseringen, den så kallade utvecklingen, tränger bokstavligen undan, åt sidan, ut i marginalen allt det som är något annat. Bort från tävlingsbanan!

Jag satt i bilen. Det var inte roligt. Det är väl därför jag är med i Svalorna.

Under **Seppis (Johan von Bonsdorff)** och **Tapios (Tamminen)** ordförandeskap hade Svalornas tidning mycket och kvalitativt högtstående material om frågor som berörde Indiens och andra utvecklingsländerns utveckling och ekonomi. Skribenternas egna erfarenheter – många av styrelsemedlemmarna kände väl till Indien – gav återklang i texterna.

Vi Svalor var lyckligt lottade. Vår partner Village Community Development Society, var en bred, utvecklingskritisk och samtidigt konstruktiv organisation med självkänsla, och vi kunde resa omkring med deras ledare i olika delar av Finland när de besökte vårt land. Kontakterna som då uppstod var alltid fruktbara.

År 2000 fick jag igen åka på en

uppföljningsresa till Indien; den här gången gällde det ett projekt med ekologisk odling som VCDS hade inlett. Till syvende och sist var det fråga om att förhindra att utarmade småbrukare sålde sina marker, som förstörts av kemikalier, till storföretag för en spottstyver. ”Landet måste byggas på nytt” – ”Små steg ger en stor förändring”. Vi var imponerade.

Men också motkrafterna var starka. Kousalyas berättelse beskriver situationen: Folket är grodorna. Kungen är skorpionen, handelsmannen ormen. Ormen äter grodor, skorpionen dödar grodor med sin gadd. Sen då? Om grodorna dör och bara skorpionen och ormen finns kvar här i världen anfaller de varandra och också de dör.

Kousalya avslutade sin historia så här: ”Grodan, ormen och skorpionen kan bara överleva tillsammans. Viktigast är ändå den lilla grodan. Den kan hoppa och plaska också utan ormen och skorpionen, men för dem är grodan ett livsvillkor och ger dem berättigande.” (Svalorna 4/1998)

Inte att undra på att vi och VCDS fick ett pris för partnerskap!

MISSTÄNKSAMHETENS GIFT

Men sedan kom tsunamin i Sydostasien och därefter en tsunami i Svalorna. Plötsligt fanns misstanken om missbruk i VCDS. Det var som ett gift och – som i antikens tragedier eller i stor kärlek – när en misstanke om otrohet väcks, framstår allt som genom ett blixtnedslag i ett nytt, konstigt ljus.

En enda droppe räcker för att förorenna vattnet. Plötsligt började även den vackert snidade ytterdörren hos Martine och Kousalya förefalla misstänkt! För Svalorna var det en upprivande tid och för VCDS ett knivhugg i ryggen. Hela deras 25 år långa livsverk 24/7/12 ifrågasattes.

VCDS utsattes för en grundlig granskning; organisationen gick också själv tre gånger igenom sin bokföring och alla sina papper, som också dittills hade varit tillgängliga för alla som ville se dem. Resultatet? Förvaltningen och bokföringen kunde ha varit redigare, det fanns oklara kvitton, men ingenting fatalt uppdagades. Misstankarna hade ändå satt käppar i hjulet och vårt samarbete tog slut – lyckligtvis avbröts inte VCDS samarbete med stiftelsen Siemenpuu och den svenska föreningen VCDS Vänner.

Jag besökte VCDS senare, efter katastrofen. Det tog dem två år att komma över det som skett.

NYA FLYGÖVNINGAR

År 2009 valdes jag till ordförande efter Tapio. I min första text som ordförande skrev jag i tidningen Svalorna (1/2009) bland annat:

Svalorna flaxar genom den logiska referensramen!

Nu måste man vara mycket strängare och exaktare för att allt ska rymmas inom den "logiska referensramen". Utrikesministeriet är vår största finansiär och bestämmer hur projek-

ten ska planeras och hur rapportereringen ska ske. Målen, verksamheten genom vilka de uppnås och slutligen indikatorerna som visar att målen har uppnåtts måste formuleras exakt. Under resans gång visar rapporter hur tåget avancerar.

Strömmen bryts och den halvfärdiga rapporten, inte sparad, försvinner från datorn. Det är heft. Oljepressen, som man länge väntat på, kom inte från fabriken. En utbildares släkting dör. Det är Divali, Ljusets fest. Resorna till byarna drar ut på tiden. Folk kommer till mötena till den mån de hinner för sitt arbete, och det som ligger dem närmast hjärtat kan vara något alldeles annat än det som finns på mötesagendan. Då måste det utredas och åtgärdas. Tåget går inte på räls.

Förr var allt sånt här självklart, och det var snarast underligt om rapporterna blev klara inom utsatt tid. Nu börjar vi, som redan tillbringar en stor del av vårt liv framför datorer, genast skicka e-post till våra samarbetspartner - som ansikte mot ansikte möter folk på dammiga vägar och i låga boningar ("förmånstagarna") och som tyngs av många slags problem -ifall våra krav på utredningar inte besvaras enligt tidtabellen.

Härifrån kan vi inte se den mångfaceterade värld som inte rymms i en logisk referensram. För våra samarbetspartner i Syd ligger den mellan dem och våra datorer.

Men hur skulle den kunna rymmas med? Inte heller kan jag själv klämma

Odling med hjälp av kemikalier har på många håll gjort marken hård och ofruktbar och lett till att den sålts. Svalorna stödde VCDS:s projekt för ekologisk odling.

in mitt dagliga liv med familj, vänner och släktingar i en form som skulle duga åt ministeriet. ---

STORT ÄR VACKERT?

År 2009 åkte jag också tillsammans med **Suvi Kuusi** på en projektplaneringsresa till Indien. (Suvi kan det där med referensramar!)

Efter det långvariga samarbetet med VCDS måste Svalorna bestämma sig för vilken typ av samarbetspartner vi skulle söka. Vinden blåste nu från ett annat håll och man ville inte ha samarbetsorganisationer där grundarnas familjeliv, organisationens liv och vänskap tvinnas in i varandra – alltså inga gränslösa människor som tog arbetet som ett kall, sådana som Martine och Kousalya, sådana som Ranckens hade varit. Nu sökte vi en helt professionell organisation, där man behärskar projektförvaltning till punkt och pricka, inom ramen för arbetstiden.

Vi fann SEWA som har mer än en miljon medlemmar. – SEWA förde oss till otaliga adivasi-byar. Vi hade ju sagt att vi särskilt ville samarbeta med adivasi-kvinnorna. Tidigare gick vi i de "kastlösas fotspår", men adivaserna i

Indien är ännu mera utslagna än de kastlösa. Att söka kontakt med Adivasi var också i linje med tidigare verksamhet: Jagriti Vihara verkade bland adivaserna och Tapio redigerade 2009 en e-bok med titeln *Sinisten vuorten adivasit* (De blå bergens adivaser). I år har vi blivit "faddrar" åt stiftelsen Siemeneppuus adivasiprojekt, Prayatna Samiti.

Samarbetet med SEWA tog fart och nu planerar vi en fortsättning. – Storhet och "professionalism" är ändå ingen garanti för framgång. Vi Svalor, och särskilt de noggranna unga kvinnorna i projektgruppen för SEWA, som **Heli Janhunen** koordinerar, har gjort sin del: de har gång efter annan förk-

larat för vår stora samarbetspartner vad vi små Svalor väntar oss av rapporterna och krävt upplysningar om oklara punkter. Vi har också haft en egen sakkunnig på plats under långa tider: kulturanthropologen och etvo-vo-lontären (etvo av "etelän vapaaehtoisen") **Suvi Sillanpää**. Projektet har varit lyckat och hämtat nya medlemmar till Svalorna.

I samband med SEWA fick vi av **Timo Voipio**, från Utrikesministeriet, höra om ett stort, internationellt forskningsprojekt där man söker alternativa former för utvecklingsbistånd. SEWA:s byar skulle delta i ett pilotprojekt, där kvinnor och familjer med jämna mellanrum tilldelas reda pengar. Det handlar alltså om en direkt inkomstöverföring. De fattiga kan utan villkor och urvalskriterier disponera sina pengar så som de själva finner bäst. I år märkte vi att det här pilotprojektet med direkt inkomstöverföring till de fattiga har genomförts med lovande resultat. Vad männe Ranckens skulle ha sagt om det?

Redan innan vi inledde samarbetet med SEWA, hade vi fått en annan stor samarbetspartner, den internationella organisationen ITDG i Peru (numera Soluciones Prácticas), som främjar småskalig teknologi. Jag kunde åka till Peru år 2008 för två veckor för att bekanta mig med vårt projekt och samtidigt besöka vår gamla partner Cuna.

HOMOGENITET, EN SYNVILLA

Tillsammans med ITDG och ketsuaindiansamhället hade vi startat ett projekt för naturenlig odling och vidare-

beredning av lokala grödor i Anderna, nära Cusco. När jag på ort och ställe försökte sätta mig in i de många komplicerade frågorna upplevde jag hela tiden hur verkligheten öppnade sig bit för bit, människa för människa i olika belysning. Skeendet är alltid mångbottnat, och vi människor (här: samarbetspartner och kontaktpersoner) talar i vanliga fall inte särskilt klart. Skillnader i kultur, utbildning och hierarki, tid och plats för mötena, svararnas status, hur trötta eller pigga de är, färgar den uppfattning man får om "projektets tillstånd" under ett kort besök. Kanske det inte ens finns ett enda tillstånd.

Lyckligtvis hade vi senare en egen volontär **Mirka Sarajärvi** i Anderna. Hon är sakkunnig på lantbrukets företagsekonomi och förstår ketsua. Tack vare henne kunde många frågor klargöras.

Den centrala förmånstagaren i projektet är samhället Ccaycco, vars medlemmar alltså är ketsuaindianer. I något skede insåg vi att vi hade fallit för det naiva antagandet att alla "indianer" i en by utan vidare ingick i gemenskapen och att de tillsammans formar samhället. Inte utgör ju heller invånarna i mitt finländska flervåningshus någon homogen helhet (och jag deltar inte i gårdstakon). Ccaycco splittrades av stora religiösa meningsskiljaktigheter.

FRÅN DAGHEM TILL ÅTERVINNINGSCENTRAL

När jag besökte Cunas daghem hade barnen semester, men jag fick följa med på hembesök när nya barn intervjuaades. Det stod klart att daghemmet

behövs. Under resan blev det också tal om planerna på att grunda en återvinningscentral som skulle stöda Cunas verksamhet. Det kanske överraskande sambandet mellan daghemmet och återvinningscentralen kommer sig av att Cuna redan från början hade fått stöd av Svalorna i form av containrar med kläder. - Återvinningscentralen, traperian, har sedan upprättats.

År 2011 kom en volontär till oss; **Jose Gonzales**, även kallad **Pepe**, kom från Cuna och charmade alla. Efter ett långt uppehåll hade vi en livslevande partner från Syd mittibland oss. Pepe deltog i Emmaus arbete och fick idéer att ta med sig hem. Barnavdelningen i Berghälls hundraåriga bibliotek väckte förtjusning. I samband med den nya återvinningscentralen i Pachacamac finns nu ett litet barnbibliotek.

Pepe och Cunas verksamhet gjorde också intryck på de peruaner som bor i Helsingforsregionen. Under ledning av **Rita Eloranta** ordnade de en *Peru Fiesta* på kulturcentret Stoa för att stöda Cuna. Det peruanska köket och programmet lockade till vår överraskning så mycket folk att det blev kö.

DISKUSSIONER I KÖKET

När **Heidi Hautala** hade blivit utvecklingsminister tog hon initiativ till en serie diskussioner med utvecklingsarbetare och aktivister under temat "Ömsesidighet är grunden till allt". Men hur är det egentligen med ömsesidigheten nu? Hur kan den förverkligas?

Kraven på logisk referensram är åt-

minstone för mig redan alltför stora... Numera lönar det sig inte att sända ut på projektplaneringsresa en person som mig, som bara kan observera, fråga och skriva. Den som skickas idag måste behärska alla projektcykelns krumbukter och budgetens huvud- och bikolumner. Och det är ännu bättre om hen till vardags sysslar med informations- och kommunikationsteknologi. Samma sak gäller i Syd.

De långa och mysiga samtalen kring köksbord eller på köksgolv turvis under Polstjärnan och Södra korset är en samarbetsform som inte följde med in på det nya millenniet. Det finns inte mera någon tid för sånt.

Hos oss på Svalorna fortsätter de ändå. I början av varje år håller vi ett idémöte kring köksbordet, där vi vänder in och ut på denna vår kärlek till syd, som är så komplicerad.

Det är glädjande att det i Svalorna finns både unga människor - engagerade, motiverade, noggranna och på många olika sätt kompetenta - och gamla, trogna veteraner. Etvo-volontärerna är till stor nytta och utgör en fortsättning på volontärtraditionen inom Svalorna. I Cuna har vi haft volontärer nästan varje år. En fruktbar synergi uppstår också i det intensifierade samarbetet med Emmaus-grupperna under de senaste åren. Eftersom arbetet är frivilligt visar alla varandra tacksamhet, oberoende av om det som görs är stort eller smått. Bland de femtioåriga Svalorna är stämningen god, och det gör ju vad som helst möjligt.

Ketsuaindiankvinnor i Sicuan, Peru. Borde de här samarbetspartnerna ha färdigheter i informationsteknik för att kunna fylla i projektrapporterna?

ELFENBENSINDIEN ÄR ICKE MER

Eftersom det här är en femtioårspublication vill jag ännu beakta tidsperspektivet. På 1960-talet blev vi medvetna om fattigdomen i världen och fick dåligt samvete. Man ville hjälpa de fattiga och i Finland började man bygga välfärdsstaten.

På 2010-talet har inkomstskillnaderna överallt i världen ökat kraftigt och begreppet välfärdsstat används inte längre i Finland. Vi talar mera om vilka ofrentliga tjänster vi kan bevara.

Världens fattiga (män) i uppror och ändlösa detektiv- och idolerier är vardag i televisionen, och de rumänska tiggarna är en vardag som man vill avskaffa i Helsingfors. En mental vardag – bortom all kontroll – är webbens-

brus som aldrig tystnar i månet huvud. I den komplicerade verkligheten full av olösta problem söker man mening genom dieter och genom att behärska kropp och själ. Man ser ett hot i invandrare, åldringar och Ryssland. Katastrofer får oss att klicka iväg biståndspengar, men anslagen för utvecklingssamarbete kan skäras ner utan att det väcker protester. Arbetslösheten, som har blivit nästan skamlöst allmän, har ökat behovet av frivilligt hjälparbete och nya livsstilar. Också bebisar har varit i Thailand. Upplevelseturism ordnas i slummen. Fattigdom är en räddning, hävdar en finländsk konstnär. År 2014 började våren i februari. Hurdan blir den sommar som svalorna hämtar och skapar nästa år? Och var finns grodorna?

• Katri Simonen (f. 1955) fil.mag, freelance journalist, lärare i historia, mor till tre barn

ENERGISKT FRAMÅT

JAG TOG STEGET in i Svalornas verksamhet hösten 2010. Då hade Svalorna precis påbörjat ett nytt, intressant projekt i nordvästra Indien tillsammans med en ny partner, SEWA, och projektgruppen sökte nya frivilliga. Jag höll på med mina magisterstudier i u-landsforskning vid Helsingfors universitet och jag kom ihåg SEWA från en tentamensbok. Som motvikt till de huvudsakligen teoretiska studierna sökte jag någonting mera praktiskt och Svalornas projektgrupp erbjöd ett ypperligt tillfälle att på nära håll följa med ett utvecklingssamarbetsprojekt och administrationen av projektet. I ett par år satt jag med i Svalornas styrelse och lärde mig mera om organisationsverksamhet och utvecklingssamarbete på gräsrotsnivå. De intressanta projekten och den hemtrevliga stämningen hos Svalorna gjorde att jag inte tvekade en sekund, utan beslöt att ta chansen när jobbet som verksamhetsledare ledig-anslogs under sensommaren 2012.

Två år senare är jag minst lika entusiastisk över mitt arbete som när jag började. Det bästa är den goda samarbetsandan och utöver de trevliga och

engagerade peruanska och indiska kollegerna också de mångsidiga och ofta överraskande arbetsuppgifterna. Situationen förändras, planerna slipas under resans gång och man vet aldrig vad nästa dag för med sig. Det krävs flexibilitet av alla parter, när tidtabellerna inte håller utan allt nästan utan undantag sker i sista minuten, på en och samma gång och med dunder och brak. Min stresstålighet har nog satts på prov många gånger – särskilt under vårarna med alla årsrapporter och projektansökningar – men tur nog ordnar det sig för det mesta. Trots sin litenhet är Svalorna med i mycket: Vi har projekt i Peru och Indien, fadderverksamhet samt arbete i Finland med information och medelanskaffning. Allt det här skulle aldrig vara möjligt utan en aktivt arbetande styrelse. Organisationernas utvecklingssamarbete har under decenniernas gång professionaliserats, men Svalornas verksamhet bygger fortfarande långt på frivillighet. I själva verket har både insatsen och behovet av frivilligarbete ökat under de senaste åren. Det finns hur mycket som helst att göra både här hemma och ute i världen, men de ekonomiska

”Vi måste hitta nya sätt att förmedla vårt budskap åt den yngre generationen.”

resurserna är ständigt en bristvara. Utgiftsdisciplinen har varit hård, och det har också inneburit att verksamhetsledarens arbetstid har skurits ner ytterligare, till en nivå som dåligt motsvarar den verkliga arbetsmängden.

Många organisationer skulle säkert redan ha tröttnat och tagit 'time out' men Svalorna har varit sega och fortsatt med sin verksamhet år efter år och decennium efter decennium. Förhoppningsvis finns det tillräckligt med energi också i fortsättningen. Det är dock ett faktum att våra medlemmar blir äldre, och därför måste vi nå nya människor och hitta nya sätt att förmedla vårt budskap också åt den yngre generationen. Förutom nya medlemmar och såda-

na som stöder verksamheten, behöver vi också nya aktiva. På senare tid har vi aktiverat oss på sociala medier och jubileumsåret till ära deltog vi för första gången i Restaurangdagen. Det var så lyckat att fortsättning säkert följer.

När det gäller projekten lever vi nu i synnerligen intressanta tider. SEWA-projektet i Indien och återvinningscentral-projektet i Peru avslutas i år. Vi planerar som bäst en fortsättning tillsammans med Cuna för att trygga

SEWA:s mål är full sysselsättning bland kvinnor. I Dungarpur, i den indiska delstaten Rajasthan tillverkas rökelsepinningar.

verksamheten vid den uppstartade återvinningscentralen i Pachacamac i Peru. I Indien är vårt mål att fortsätta att stöda framför allt yngre kvinnors utkomst i Vadodara i delstaten Gujarat. Ansökan om en fortsättning på projektet ligger nu hos utrikesministeriet för utvärdering, så spänningen fortsätter året ut! SEWA är ändå inte vår enda länk till Indien. I början av året startade vi tillsammans med stiftelsen Siemenupuu och en indisk organisation, Prayatna Samiti, som har specialiserat sig

på miljö och landsbygdsutveckling, ett nytt slags projekt i distriktet Udaipur. Målet är att trygga naturens diversitet och den tradition av helande som finns i trakten. Få se vad det samarbetet bär med sig för framtiden.

- Heli Janhunen (f. 1985), politics magister med u-landsforskning som huvudämne, hemma från Joensuu

Styrelsen medlemmar på möte i september 2014: Suvi Sillanpää (t.v.), Maiju Korpela, Heli Janhunen (verks.led.), Anna Pursiainen, Katri Simonen och Jelena Kärki.

**Kehityskaayhdistys
Pääskyt ry**

U-landsföreningen Svalorna rf. | The Swallows of Finland

ADDRESS: Backasgatan 54, 00510 Helsinki | TEL. 045-138 9062 | E-POST: kehityskaayhdistys.paaskyt@gmail.com |
WEBBEN: www.paaskyt.fi | FACEBOOK: www.facebook.com/Paaskyt | SVALORNA HÖR TILL INTERNATIONELLA EMMAUSRÖ-
RELSEN | TILLSTÄND TILL PENNINGINSAMLING: 16.1.2014–31.12.2015, 2020/2013/4411